

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

80
12

Gp 80.12

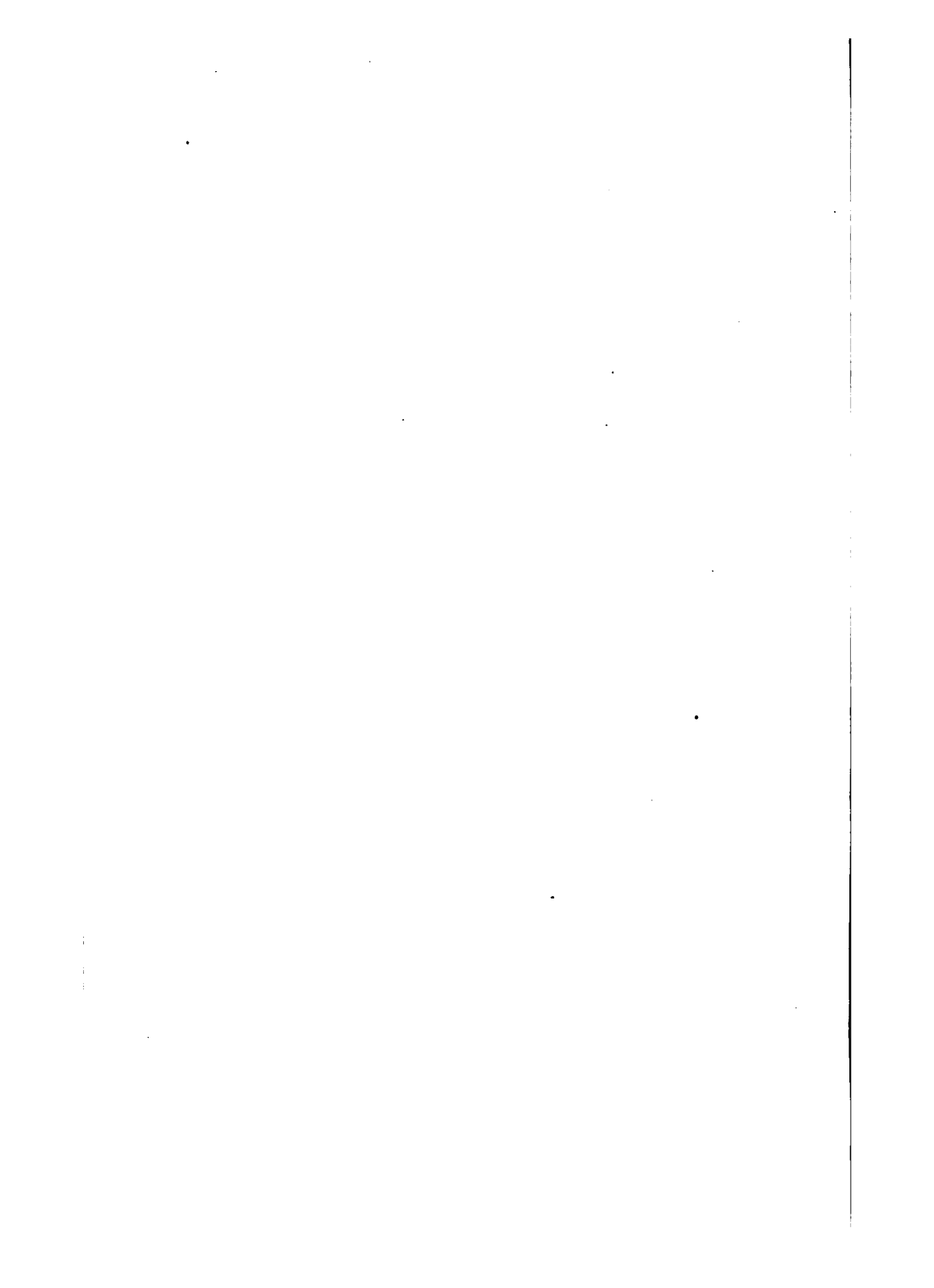
Harvard College Library

FROM THE

CONSTANTIUS FUND

Established by Professor E. A. SOPHOCLES of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books (the ancient classics), or of Arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books."

VI

Städtisches Gymnasium

zu

OHLAU

1878

---

2. Wissenschaftlicher Teil

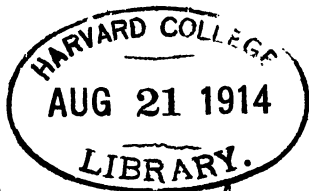

OHLAU,

Schnellpressendruck von A. Bial.

1878. Progr. Nr. 163.

Gp 80.12

Constantius fund

0

MAXIMI PLANUDIS

COMPARATIO

HIEMIS ET VERIS

EDIDIT

MAX. TREU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

1950

Μαξίμου τοῦ Πλανοῦδη

Σύγκρισις χειμῶνος καὶ ἔαρος

Οἶμαι καὶ πρὸς μόνην τὴν ἀκοὴν ἀποπηδήσειν αὐτίκα
τινάς, εἰ χειμῶνος καιρὸν καὶ ἔαρ παρατιθέντες τούτου ἐκεῖνον
ἐν οἷς ὥραι θαναμάζονται ἐπαγγελούμεθα τὰ πρῶτα ἀποίσε- 5
σθαι. δεινὸν γὰρ καὶ περιττῶς ἄτοπον δόξει λόγῳ τὴν τῶν πολ-
λῶν δόξαν καθαιρεῖν ἀξιοῦν, παρ' οἷς λόγος τὰ δευτέρᾳ που
καὶ τρίτᾳ μετὰ τὴν αἰσθησιν ἔχει, μηδὲν πέρα τῆς κατ' αὐτὴν
πέρας συνορᾶν δυναμένοις. καὶ οὐχ ἥμιστα νῦν, ὅτε τις τῶν
τοῦ ἡμετέρου συστήματος τοῦ λογικοῦ καταλόγου, ἀνὴρ τὰ 10
μὲν ἄλλα φιλιτατος πάντων ἐμοὶ καὶ φιλοσοφίας ἄκρως ἐχόμε-
νος, δεινότατος δὲ εἰπεῖν καὶ λόγους πράγμασιν ἱκανὸς ἐξισῶ-
σαι, ἔστι δὲ καὶ ὑπερβαλέσθαι, ἔαρος μὲν καὶ τῶν κατ' αὐτὸ
μακρὸν διεξῆλθε τὸν ἔπαινον ἐν μέρει λογικῆς παιδιᾶς τε καὶ
διαχύσεως, χειμῶνα δὲ πολλὰ τε καὶ ἀηδῆ ἐξωνείδισε, τοσόνδε 15
τι πειθοῖ ξυμμιγῆ τὸν λόγον καὶ χάριτι κερασάμενος, ὥστ', εἰ
μὴ γυμνασία τις ἦν μηδ' ἐπίδειξις τῆς περὶ λόγους ἀσκήσεως,
ἀντικρυς ἀλήθειαν ὑπειληφθαι τὰ εἰρημένα, τὸν χειμῶνά τε
κινδυνεύειν ἐντεῦθεν οὐχ ὅπως τοῦ ἀρίστου ἀποπίπτειν, ἀλλὰ
μηδὲ ταῖς ὥραις συνεξετάζεσθαι. συνεπήρε δὲ οἱ τὸν λόγον 20
καὶ μέχρι πόρρω κεχωρημέναι παρεσκευάσε πιθανότητος καὶ
τὸ ἐνεσθηκὸς τοῦ καιροῦ. χειμῶν γὰρ καὶ χειμῶνος τὸ ἀκμαι-
ότατον· ἡνίκα καὶ εἴ τινος αἰσθησιν οὐχ ἠδέος ὁ καιρὸς οὗτος
παρέχεται — παρέχεται δὲ οἷς καὶ παιδευτῆς φοβερὸς ὁράται

τὴν μάστιγα ἐπανατεινόμενος καὶ ἰατρὸς ἀποτρόπαιος ξύρον τε καὶ καυτῆρα προσάγων — βαρυτέρας τῆς φανταζομένης δυσχερείας ἐπειράθησαν ἄνθρωποι.

- Οἶμαι μὲν οὖν, ὡς εἴρηται, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκοὴν
 5 ἀποτηθήσειν τινάς· ἀλλ' ἀνάσχεσθε, εἴ τι λέγειν ἔχομεν, διακοῦσαι. ὁ μὲν σοφὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, πᾶν ὡς εἰπεῖν ἀπόφημον καταχεάμενος τοῦ χειμῶνος καὶ πολλὰ καταδραμῶν αὐτόν, ὡς μηκέτι μηδ' ὄνομα τοὺς πολλοὺς χειμῶνος ἐθέλειν ἀκούειν, ἀπειρημένην τὴν ὡς αὐτόν κατέλιπε πάροδον, οὐκ οἶδ' εἴτε
 10 χειμάρρους ἀπλώτους πελαγίσας τῷ λόγῳ, εἴτε χιόνος πλήθος καὶ ψύχος ἐπιτειχίσας· οὐ γὰρ ἔλαθεν ἡμᾶς χειμῶνι κατὰ χειμῶνος χρησάμενος, καὶ νύκτας, ἃς οὗτος προβιβασθείσας ἐς ὅσον μήκιστον διεδέξατο, ἐς τὴν αὐτοῦ στηλοκοπίαν καταναλώσας. ἐμοὶ δὲ καὶ μάλα σὺν δίκῃ τὸν αὐτόν τοῦτον χειμῶνα
 15 σύμμαχον ἐπικαλεσαμένῳ ἐξέσται πρὸς αὐτόν διαβῆναι, τὴν τῶν φρυμάτων βίαν πιλήσαντα καὶ παγετώσαντα, τῶν τε χαρίτων, ἃς προτείνεται, πλήθος οὔσας οὐ σταθμητὸν ἀπολαῦσαι καὶ τοῖς ἄλλοις διαγγελεῖν χαριζόμενον. καὶ οἶδα μὲν εἰς δυσχερῆ τὸν ἀγῶνα καθῆεις ἐμαυτὸν καὶ οἶον οὐδεὶς οὐδέπω. ἀλλὰ
 20 τί δράσω; οὐ δύναμαι τὴν ἀλήθειαν ἀποκρύπτεσθαι, οὐδ' ἐν ἐλαφρῷ ποιῶμαι τὸ μὴ ὅσαπερ ἂν ἦδε ὑφηγοῖτο δηλα καὶ τοῖς ἄλλοις τιθέναι. τί γάρ, εἰ τὴν περὶ λόγους αὐτοῦ τις δύναμιν δεῖξαι φιλοτιμούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δραξάμενος καὶ ταύτην κρηπίδα τῶν σφετέρων ὑποθέμενος λόγων· ἔπειτα
 25 πολλὰ ἐπικατασκευάζει τε καὶ συντίθησι ῥήματα, καὶ τὸ ἔαρ ὑμῶν περὶ πλεονος ἢ τὸν χειμῶνα ποιεῖται, ὥσπερ οὐκ ἐνὸν κἀκείνων μὴ εἰρημένων πρὸς τοιαύταις διὰ βίου δόξαις τὸν πολὺν ὄχλον ἔχειν τὸν νοῦν, οἷς οὐκ ἔστιν ὅτε γενναίου προσοπτομένοις τινός, ὑπ' ἀγυμνασίας τῶν καλῶν ἐκδεδητημένοις
 30 εἶναι καὶ διεφθορόσιν ὑπήρξε τὸν νοῦν.

Μέγιστον μὲν οὖν ἀγαθὸν τὸ τῆς ἀληθείας αὐτῆς ἐφικνεῖσθαι κάκεινα μόνῃ καὶ διανοεῖσθαι καὶ λέγειν, ὅσαπερ ἐκείνην ὑπαγορεύειν εἰκός· εἰ δὲ μὴ τοῦτ' εἴη, δεύτερος φασὶ πλοῦς τὸ μὴ γοῦν σοφοῦ λόγοις πρὸς παιδιὰν ρηθεῖσι κλαπέντας συμφάρεσθαι τοῖς δημῶδεσι μηδὲ τὰ τῶν ἀπαιδευτῶν πρεσβεύειν, 5 εἰ καὶ τῆς ἄκρας εὐδαιμονίας εὐθύς ὑποβέβηκεν· ἀλλ' οὐδὲν παρὰ τοῦτο πρὸς ἐπιτυχίαν σοφίας ἔλαττον ἀπηνέγκατο, ὡς ἔγωγε οὐχ ὅσον ἕαρ χειμῶνος ἐπίπροσθεν ἄγουσι τοῖς τοιούτοις ὅσα καὶ παραφρονοῦσι προσέχω, ἀλλ' οὐδὲν τοῖς σφόδρα καταφανέσι καὶ ἐν ποσὶ πάνυ τοι πιστεύειν ἔχω. ὑποπτεύω γὰρ τὸν 10 λόγον καὶ ἤκιστα τοῖς ὑπ' αὐτῶν θρυλουμένοις παρρησίαν νέμω· πολλοῦ δὴ δεήσει καὶ συνειπεῖν καὶ συνάρασθαι.

Καὶ γὰρ ἵνα τῶν ἄλλων πολλῶν ὄντων ἀφέμενος, ἃ περὶ τῶν ἀστέρων οὗτοι μετεωρολεσχοῦσι, πρὸς βραχὺ διεξέλθω.

Ὅσους τοὺς περὶ γῆν ἀνθρώπους συμβέβηκεν εἶναι ἰσαριθμους καὶ οὓς οὐρανὸς ἀστέρας φέρει δημιουργοῦσι, καὶ τῶν μὲν δεξιότητι τύχης χρωμένων λαμπροτάτους ἐδογματίσαν καὶ τοὺς ἀστέρας ὄρασθαι, ὑποδεεστέρους δὲ τῶν πενία συζώντων· οἱ δ' εἰς ἅπαν ἐλάσαντες ἀπορίας, οὗτοι φησὶ τοὺς ἀμυδροτάτους ἔλαχον καὶ οἷς τὸ φῶς ἐπιλελοιπέναι δοκεῖ· κἀντεῦθεν δὴ συμ- 20 περαίνουσιν, ἐκάστῳ τε τῶν ἀπαλλασσόντων συναποθνήσκει καὶ τὸν συγκεκληρωμένον ἄνθρωπον καὶ τοῖς εἰς φῶς προοῦσιν αὐθις ξυγγενᾶσθαι ἐτέρους.

Καὶ πολλὰ τοιουτότροπα παρακόπτοντες ὄνειρώττουσιν, ἐπεὶ καθάπαξ ὀλίγα σφίσι τῆς ἀληθείας ἐμέλγησεν· εἰ τοίνυν 25 ταῦτα παραδεκτέα καὶ τοῖς τῶν σοφῶν δόγμασιν ἐγκριτέα, πιστευτέα καὶ ἃ χειμῶνος πέρι καὶ ἕαρος ὑπειλήφασιν. εἰ δ' ἄλλως ἀμαθῆ καὶ μέγα παραλήρημα καὶ μανίας μακρῷ χείρονα, τί δήποτε τοὺς ταῦτα περὶ τὸν βίον εἰσάγοντας μὴ μεταδιδάξαι τὸ ὄν σπουδάσομεν, ἢ μὴ πειθόμενους χαίρειν ἅμα ταῖς 30

οἰκείαις ἐάσομεν ὑπολήψεσιν; ἡμεῖς δὲ λόγῳ μόνῳ καὶ ζήσομεν καὶ φιλοσοφήσομεν, κάκεινο μόνον εἰσόμεθα καλῶς ἔχειν, καὶ μὴ ὅπερ ἂν οὗτος κρίνη, κἄν εἰ μυριάκις τὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντιμαρτυρήσῃ. λόγος γὰρ τοῦ τε ἀπταίστου δεινὸς ἰχνηυτῆς
 5 καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἄκρος ἐξεταστῆς καὶ τοῦ αἰεὶ ὠσαύτως ἔχοντος ἀντιποιοῦμενος εὐτονώτατα· αἰσθησις δὲ πολυμιγῆς καὶ παντοδαπὸν καὶ πολλῆς τῆς συγχύσεως ἀναπεπλησμένον, νῦν ἀχθομένη φωτὶ, νῦν σκότει, νῦν ἀμφοτέροις, παρ' ἐκάτερα χαίρουσα. καὶ ἠσθόμην γὰρ αὐτὴν τὰ αὐτὰ φιλοῦσαν δῆ,
 10 στυγοῦσαν δῆ, περινοστοῦσαν ἐκασταχόσε, ὥσπερ που καὶ νοσοῦντες κλίνης κλίνην ἀλλάσσονται κάκεινης αὐθις ἐτέραν βῆρον οὕτως ἔξιν οἰόμενοι.

Πρὸς τούτοις δὲ κάκεινό μοι τὸ δέος ἐπήρηται, εἰ τοῖς περὶ τὴν αἰσθησιν κεχηνόσι τῶν τε πρὸς τὸν χειμῶνα κατηγο-
 15 ριῶν καὶ τὸ ἔαρ ἐγκωμίων ἐκστησόμεθα. αὐτίκα γὰρ καὶ ταῖς ἄλλαις αὐτῶν δοκῆσεσι κατ' ἴχνος ἀκολουθεῖν ἀξιώσουσιν· ὃ μὴ πάνθῃ μηδεὶς, φίλος γοῦν ἐμοὶ καὶ τὴν ἀρχὴν ἀληθείας πεφροντικῶς τῆς φύσεως ἤδη μειονεκτούσης, εἰ τὸ λογικὸν ζῶον μὴ κατὰ λόγον τὸν βίον μετέλθοι. ἀλλ' ἐπεὶ τίς μὲν ἢ
 20 τῶν πολλῶν δόξα καὶ ὅπως ταύτην ἀποτρέπεσθαι δεῖ, τίσι δὲ χρῆ τοὺς περὶ λόγον στρεφομένους στοιχεῖν, ἀποχρώντως ὁ λόγος παρηγγυήσατο, φέρε τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν ἐξυμνήσωμεν καὶ δείξωμεν ἀντεξετάζοντες ἔαρι, ἐν ὅσοις μὲν καὶ ἄλλοις καλοῖς τοῦδε περίεστι· πρὸς δὲ καὶ οἷς ὅσον οἶόν τε
 25 διαλεξόμεθα περὶ ἀμφοτέρων.

Ὁ χειμῶν ὅτι μὲν τοῖς πολλοῖς πόρρω τοῦ ἐπαινεῖσθαι καθέστηκεν, εἴρηται· ὅτι δὲ χειμῶν ἔαρος πρεσβύτερος, καὶ ὅτι εἰ μὴ χειμῶν ἦν, οὐκ ἂν οὐδ' ἔαρ ἦν, ὡς ἐντεῦθεν δῆλον εἶναι καὶ τιμιώτερον αὐτὸν ἔαρος εἶναι, τοῦτο τῷ λόγῳ πρὸ
 30 πάντων πειράσομαι παραστήσαι.

Τοῦ γὰρ ἡλίου διὰ τῆς ἀφ' οὐτινοσοῦν σημείου ἐπὶ τὸ
 αὐτὸ αὐθις ἀποκαταστάσεως τὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ μετροῦντος πε-
 ρίοδον, καὶ τῆ ἐγγύς ἡμῖν προσίεναι καὶ ἀπιέναι, καθόσον
 ὁ ζωοφόρος δίδωσι κύκλος καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἔγκλισις, τὰς
 ὥρας ἀποτελοῦντος ἀπὸ πρώτης αὐτίκα τοῦ αἰγόνκρω μοίρας 5
 ἐφ' ἡμᾶς ἐλαύνοντος, ὅτε δὴ καὶ ἀρχὴν ὁ ἐνιαυτὸς δέχεται —
 τεκμήριον δὲ καὶ γὰρ ἐντεῦθεν αἱ ἡμέραι κατὰ μικρὸν ταῖς
 ἀεὶ προσθήκαις αὐξοῦσιν, ὃ σύστασις τε ὁμοῦ καὶ ἐπίδοσις τῶν
 ἐν κόσμῳ γίνεσθαι πέφυκε, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἄλλοθεν ἐγὼ
 τὸν ἐνιαυτὸν τὴν ἀρχὴν ἀξιῶ ποιεῖσθαι, ἢ ὅθεν περ καὶ ἡ ἡμέρα 10
 μείζων ἀεὶ γίνεται — χειμῶν συνίστασθαι τε καὶ ὀνομάζεσθαι
 ἄρχεται· ὅς καὶ τὸν διωρισμένον αὐτῆ χρόνον ὑπηρετησάμενος
 τῆ φύσει τοῦ κόσμου — οὐ γὰρ ἐπειδὴ τὰ πρῶτα τοῦ ἔτους
 φέρεται καὶ καινοτομεῖν τι βούλεται παρὰ τὰ καθεστηκότα —
 ἔαρι μεταδίδωσι τὴν διακονίαν, ἐντειλάμενος τὸν ῥητὸν χρόνον 15
 μὴ ὑπερβᾶν ὥρα καὶ αὐτὸ ταύτην ἐτέρᾳ παραπέμψαι. καὶ
 οὕτω μὲν ἀπεδείχθη χειμῶν ἔαρος προγενέστερος, εἰ δὲ τὸ
 πρεσβύτερον παρὰ πᾶσι καὶ τιμιώτερον, ἔσται διὰ τοῦτ' αὐτὸ
 καὶ χειμῶν ἐπικυδέστερος ἔαρος.

Ὅτι δὲ χειμῶνος μὴ ὄντος οὐδ' ἔαρ γενήσεται, οὕτω σκο- 20
 πουμένοις ἔσται καταφανές.

Θέρους προσάγοντος, εἰ τῆ περι καρκίνον τοῦ ζωδιακοῦ
 τμήματι δώσει τις ἐμφιλοχωρήσαντα τὸν ἡλίον αὐτοῦ τὸ λοιπὸν
 διατρίβειν, ἢ μηδαμῆ μηδαμῶς ἐπανακομιζόμενον ἐπὶ τὰ μεσημ-
 βρινὰ τοῦ κόσμου, ἢ ἐκεῖθεν αὐθις χειμῶν ἀρχὴν δοίη τῆ ἔτει, 25
 οὐδ' ἔαρ ἔσται, ἀλλ' ἀειδήποτε θέρους ἐπιπολάσει τῆ κόσμῳ.
 καὶ οὕτω λέγω, ὡς ἐκπύρωσις γενήσεται καὶ ὄλεθρος τοῦ παν-
 τός. εἰ τοίνυν ἐπακολούθημα χειμῶνος ἔαρ ἔσται, ἄρα τούτου
 ἐκεῖνος οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος καὶ αἰτιώτατος· εἰ δὲ τὰ αἴτια

τῶν ὧν αἷτια προτιμότερα, καὶ χειμῶν ἕαρος δις ἤδη καὶ πολ-
λάκις μικρῆ ὕστερον ἐπιδοξότερος ἔσται.

Καίτοι τί ταῦτα φημί, ὅπουγε περιεργασαμένοις οὐδ' ἐν
τοῖς οὖσιν ἕαρ ἀριθμηθήσεται; ὄνομα δὲ μόνον πράγματος
5 ἔρημον ἐλεγχθήσεται, χειμῶνι δὲ τὸ τοῦ αἰῶνος ἡμῖσι νεμηθή-
σεται. καὶ δὴ μοι συμπράξει τῷ λόγῳ καὶ αὖθις ἥλιος περι-
ῶρῶν διαλεγομένη· ὅδε γὰρ ἡμερῶν τε καὶ ὠρῶν νομεὺς καὶ
τοῦ παντὸς ἔτους ταμίας. ἀγνοεῖ πάντως οὐδεὶς ἢ ὅστις τῶν
μὴ γευσαμένων παιδείας, ὡς διττὴν ἥλιος τὴν ἐναντίαν τῷ
10 παντὶ ποιεῖται πορείαν· τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν δηλαδὴ·
τῆς θερινῆς τὴν χειμερινήν, καὶ ταύτης αὖθις ἐκείνην. ἡ μὲν
γὰρ ἀφίστησιν αὐτόν, ἡ δὲ πελάζειν ἡμῖν ποιεῖ, καὶ ἀμήχανον
τρίτην τινὰ κίνησιν ἔξευρόντα τούτῳ προσαναθέσθαι. οὐδὲ γὰρ
οὐδ' ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τρίτον τι προσεπινοεῖται πρὸς
15 λόγον κινήσεως· οὐρανοῦ δὲ γοῦν σφαίρας κινουμένης, ἄνω
καὶ κάτω τὰ τε νότια καὶ τὰ βόρεια. ἐπεὶ τοίνυν ἀνωμολόγηται
μηδεμίαν μᾶλλον ἢ πέρα δυεῖν τὰς ἡλιακὰς εἶναι κινήσεις,
παντὶ που σαφὲς καὶ δύο καθεστηκέναι τὰς ὥρας, ἑκατέρας
ἀποδιδόμενης τῇ προσφόρῳ κινήσει. καὶ γὰρ οὐκ ἄτοπον πρὸς
20 τῆς ἀληθείας αὐτῆς καὶ τῶν λόγων τῆς ἰσότητος ἔκφυλον, δύο
τὰς κινήσεις λέγοντας τέτταρας ὑποθέσθαι τὰς ὥρας· καὶ παρ-
ενεῖρειν χειμῶνι μὲν ἕαρ, θέρει δὲ πάλιν ὦραν ἑτέραν, ὥσπερ
ἂν εἰ παρὰ τοῦτο μεῖζων ὁ ἐνιαυτὸς ἑαυτοῦ γίνεσθαι μέλλοι;
ἐγὼ δὲ δὴ καὶ εἶδον ἐπὶ λιθίνης εἰκόνας κύκλον τινὰ γεγραμ-
25 μένον, καὶ τοῦτον ἑκατέρωθεν γυναῖκε δύο πτερυγοφόρῳ δόξαν
παρειχέτην ταῖς χερσὶ περιστρέφειν. θαῦμα δὲ σχῶν τῆς γρα-
φῆς, οὐδὲ γὰρ ὅτι βούλεται εἶχον συνεῖναι, ἐπηρόμην τῶν τινα
προσεστώτων, ὅτι δήποτε σημαίνειν ὁ γεγλυμμένος ἅμα τοῖν
γυναίοι ἐθέλει τροχός. καὶ ὅς ἐξηγούμενος τὴν εἰκόνα· τὸν
30 μὲν κύκλον, ἔφασκεν, ὧγαθέ, τὸν ἐνιαυτόν μοι νοήσαις. τῷ δὲ

παρεστῶτε ζωδίῳ τὰς ὥρας σοι παρίστα, τοσαύτας οὔσας αἱ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἐξ ἀμοιβῆς ἐς τὸ διηγενεὲς διατελοῦσιν ἐπιτροπεύουσαι. καὶ γὰρ ταῦθ' οὕτω τοῖς σοφωτέροις ἐδόκει τῶν παλαιῶν· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἔκφορα τὰ πολλὰ τῶν τῆς φιλοσοφίας δογμάτων, οὐδ' αὐτὰ παρεδόθησαν βίβλοις, ἀλλ' ὡς ἐν 5 συμβόλοις τισί, καὶ οἶα δὴ τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερὰ πάλαι δήποτε λόγος ἔχει γράμματα γεγονέναι, συγκεκρύφεται. καὶ ὁ μὲν ὡς εἶπεν· αὐτὸς δέ μοι νυνὶ σύμβαλλε τὴν εἰκόνα τῷ λόγῳ, κἂν εἰ συμβαίνουσαν ὄρας κατὰ πᾶν ὀτιοῦν, πείθου. καὶ χειμῶνα μὲν ὑφεστηκέναι περὶ τὸν χρόνον, ἔαρ δὲ εὐφημον ἄλλως ὄνομα 10 τεθρυλῆσθαι· καὶ κρατήσει κἂν τούτῳ πάλιν ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἔαρος ὁ χειμῶν.

Τοῖς μὲν οὖν λόγον μόνου τοῦ καλοῦ ποιουμένοις οὕτω τὰ τῶν ὥρῶν μετρηθήσεται καὶ οὕτω ταχθήσεται· ἰατρῶν δὲ παιδῆς, εἰς οὓς ἐγὼ τὴν περὶ τὰς ὥρας ἀναφέρω καινοτομίαν — 15 οὗτοι γὰρ ἐς τὰ μάλιστα νεωτεροποιοί — καὶ τετραχῆ τὸ ἔτος διένειμαν. πρόφασιν μὲν ὡς τι μέγα καὶ κοινωφελὲς περὶ τὸν βίον εἰσάγοντες, σοφώτεροι δὲ δοκεῖν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τῷ πολλοὺς ἀπατᾶν καὶ ἵνα πολὺ σφίσι πορίζοιτο τὸ ἀργύριον· διὰ ταῦτα γὰρ καὶ οὗ φασὶ δεῖν τῶν αὐτῶν φαρμάκων ἐκάστης 20 ὥρας λαμβάνειν, χρῆσθαι δὲ δεῖν νῦν μὲν τοῖς, νῦν δὲ τοῖς, καὶ ἄλλοτε ἄλλοις, ὡς ἂν ἐκείνοις δοκῆ. καὶ εἶθε μέχρι τούτου τὸ προπετὲς ἔστησαν. νῦν δὲ τολμῶσι καὶ ταύτας ὑποδιαριεῖν λεγόντων γοῦν ἀκούσεις ἐν ἀρχαῖς μεσοῦντος, φθίνοντος, ἔαρος, 25 θέρους καὶ τῶν λοιπῶν, κατὰ τινὰ τῶν πάλαι Ῥωμαίων στρατηγόν· ὃν λέγεται προϊστασθαι τινος ἔθνους λαχόντα· ἐπεὶ κατ' ἔμμηνον ἔγνω πολὺν τὸν δασμὸν εἰσπραττόμενος, τοὺς τοῦ ἔτους μῆνας δύο παρὰ πᾶσι νομιζομένους καὶ δέκα περὶ πούτους τεσσαρεσκαίδεκα πεπλεονακέναι ἐπιθυμίᾳ τοῦ ὅσον πλεῖστον χρηματίσασθαι.

Ἄλλ' ἔστω· δεδόςθω καὶ ἕαρ εἰς τὰς ὥρας εἰσγράφεσθαι· ἀλλὰ καὶ εἴ τι χάριεν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀποκληροῦται τῷ ἕαρι, τῷ χειμῶνι καὶ τοῦτο προσλογίζεσθαι χρή, οἷα δὴ τὰ τοῦ μέρους τῷ ὄλῳ· ὅτι καὶ μέρος χειμῶνος τὸ ἕαρ, κατὰ μικρὸν
 5 ἀνεθέντος καὶ λωφῆσαντος ὕστερον· ἐπεὶ γὰρ ὁ μὲν χρόνος ἐν αἰδίῳ φορᾶ, τὰς δ' ὥρας, κοινῇ μὲν πάσας καὶ ἀλλήλων ἐχομένας, αἰδίως καὶ αὐτὰς κινεῖσθαι συμβέβηκε. τοῦτο γὰρ πάλιν ὁ χρόνος, τῷ δὲ διαλείπειν καὶ παραχωρεῖν ἐτέραν ἐτέρα τοῦ περὶ τὸν κόσμον ἔχειν αὐτὰς καθ' αὐτὰς παυομένην τὴν
 10 κίνησιν ἔχειν· πᾶσαν δὲ ἡρεμίαν δεχομένη κίνησις οὐκ ἄνευ τοῦ κατολίγου ἀπολήγειν γίνεσθαι πέφυκε. καὶ τοῦτ' ἐκ πολλῶν δῆλον. καθαρῶτατον δὴ ὡς καὶ χειμῶν, οὐχ ὡς ἐτέρως, ἀλλ' ὡς ὥρα τῆς κινήσεως στήσεται. καὶ τέλος ἔσται τὸν λόγον τοῦτον χειμῶνος τὸ ἕαρ.

15 Καὶ χειμῶν ἐπικρατέστερος ἕαρος. ἢ οὐχ ὄραξ, ὡς καὶ πρὸς τῶν ὀνοματοθετησάντων ὀλίγου δεῖν οὐδ' ὀνόματος τυχεῖν τὸ ἕαρ ἐμέλλησε; πῶς γὰρ χειμῶνι, πῶς θέρει, πῶς φθινοπώρῳ; ἐκάστω τούτων ἢ πληθὸς ἢ ἕκτασις συλλαβῶν, ἢ συμφῶνων γοῦν ἠὲ τυχήθη περιουσία· ἕαρ δὲ πάντων ἐνδεές, φιλόν, συνε-
 20 ληλαμένον ἐς τὸ βραχύτατον· ἔοικε γὰρ πῶς καὶ ἀπειρημένον εἶναι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἕαρ προσαγορεύειν, καὶ τὸν ἕαρ εἰπόντα ἕα καὶ μὴ φράζε δηλονότι ἀκούειν· ποιηταὶ δὲ καὶ ποιητῶν παῖδες, οἱ καὶ μάλιστα θεῶν εἰδότες καὶ βουλάς καὶ ἀπόρρητα, καὶ ἐξᾶραι τοῦτ' ἠβουλήθησαν. τῇ δὲ περὶ τὸν ἐλληνισμὸν
 25 κηδεμονία καὶ διότι δὴ τοῦ πληθους τῶν ὀνομάτων ἀπλήστως εἶχον, ἐφείσαντο μὲν, συνεῖλον δὲ ἐς ὅσον ὀλίγιστον, ἦρ τὸ ἕαρ προσειρηκότες, ὥστε λανθάνειν κατὰ τὴν συνέπειαν καὶ μὴ μεταξὺ λεγόντων τοὺς ἀκούοντας δυσχεραίνειν.

Οὕτω δὲ προϊόντι τῷ λόγῳ καὶ ἕτερον ἀνακύπτει κεφάλαιον, δι' οὐπερ οὐχ ὅτι ἕαρος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ὠρῶν
 30

ἐπισημότερος ἀναφανήσεται ὁ χειμῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν γενῶν, ὡς τοῖς περὶ γραμματικὴν ἐσχολακίᾳ τετεχνολόγηται, καὶ τοῦ μὲν ἀρσενικοῦ καλουμένου, τοῦ δὲ θηλυκοῦ, οὐδετέρου δὲ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου, βέλτιον μὲν ἐν ἅπασιν καὶ προφερέστερον τοῦ θηλυκοῦ τὸ ἀρσενικόν, κάκεινο πάλιν τοῦ οὐδετέρου· καὶ οὕτω δὴ ἄρα πολλῶ ὑπερέχον τοῦ τρίτου τὸ πρῶτον· τὸ γὰρ τοῦ μείζονος μείζον μακρῶ μείζον. ἦν οὖν χειμῶν μὲν ἀρσενικῶς χρηματίζειν ἀξίαν ἔσχεν, ἔαρι δὲ καὶ θέρει καὶ μετοπῶρῳ οὐδὲ θηλυκῶς γε ἐξεγένετο ὠνομάσθαι, πῶς οὐκ ἀθέμιτον, μὴ οὐχὶ κρείττονος αὐτὸν ἢ κατὰ ταῦτα τιμῆς ἀπολαύειν; ἵνα γὰρ μὴ τοῖς χρόνῳ ὕστερον ἐσομένοις, ἐπεὶ περ ἔμελλεν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος πρὸς τὸ τρυφερώτερον ὑποχωρεῖν, χειρόν τι παρὰ τὰς λοιπὰς ὥρας ὑποληφθῆ ὁ χειμῶν, ἀρσενικοῦ κλήσει δὴ τοῦτον προσεῖπον οἱ πρότερον ἐκείνων τῷ γένει διμκηκότες ἐκ διαμέτρου οἰονεῖτε σύνθημα δεδωκότες αὐτὸ τοῦτο τὸ γένος καὶ μονονουχὶ κεκραγότες· ὡς οὗτος ὁ καιρὸς καθ' ὃν δεῖ ζῆν ἄνδρα· καθ' ὃν ἀνδραγαθίζεσθαι· καθ' ὃν γενναῖον καὶ ἀρρενωπὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι.

Εἰ δὲ καὶ τὸν κατὰ τὸ ἔτυμον πολυπραγμονοίη τις λόγον, οὐδὲν ἦτιον καὶ οὕτω τῆς οἰκείας ἐλαττώσεως ἔαρ αἰσθήσεται. ἢ δεῖξάτω τις παριῶν, μὴ τὴν γνώμην ταλαντευόμενος, πόθεν ἔαρ ἐτύμως λεχθήσεται, τοῦ χειμῶνος καὶ κατὰ τοῦτο πλείστης ἠξιουμένου σπουδῆς, ἵνα καὶ μόνον λεγόμενος, ὅπερ ἐστὶ, παρέχοι νοεῖν. δοκοῦσι δὲ δὴ μοι καὶ Ῥωμαίων οἱ κατὰ τοὺς ἄνω χρόνους, οἱ τῶν καθ' ἑαυτούς τε καὶ ἔπειτα ἀνθρώπων περιφανέστατοί τε γεγόνασι καὶ ὀνομαστότατοι, μὴ ἄνευ σπουδαίας καὶ σοφῆς ἐπιστασίας τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους προσνεῖμαι χειμῶνι καί, ἤγε πρῶτως ταυτησὶ τῆς ὥρας εἰσβαλλούσης περιέτυχον νομηγνῖα — οὐ γὰρ ἐπιδέξιον ἐδόκει πως ἅμα τῆ τοῦ χειμῶνος εἰσόδῳ κολούειν τὴν κατάστασιν τοῦ μηνός —,

ταύτην καὶ ἑορταῖς καὶ θυσίαις δημοτελέσι νόμον θεῖναι γε-
ραίρειν· καὶ μαρτυροῦσί μοι τοῦ λόγου καὶ καλάνδαι ἰαννου-
άρειοι καὶ τὸ ἐξ ἐκείνου καὶ εἰς τόδε κρατῆσαν ἔθος.

Καὶ ὑμεῖς δὲ ὅσοι γε τῶν ἀπάντων; ἄρ' οὖν ἱκανὰ τὰ
5 εἰρημένα πεπεισθαι, τίς μὲν χειμῶν καὶ χειμῶνος τιμότης καὶ
ἀρετή, τί δ' ἔαρ καὶ ἔαρος ταπεινότης, ἀποδεδειγμένων ἑκατέ-
ρων ἕκ τε πολλῶν ἄλλων καὶ ἐξ ὧν οἱ παλαιότεροί τε ὁμοῦ καὶ
σοφώτεροι περὶ αὐτῶν ὑπειλήφασιν; ἢ καὶ εἰ συντελεῖ τι τῷ
κόσμῳ χειμῶν, ἀπαιτεῖτε, καὶ εἰ τοῖς ἀνθρώποις ἀρμοδιώτερος
10 ἔαρος, ἵνα δὴ καὶ ἐντελή τὴν περὶ αὐτοῦ ἐξενέγκητε ψῆφον;
καὶ γοῦν ἐπιχειρήσω καὶ τούτοις μηδεμίαν ἀναβολὴν ποιη-
σάμενος.

Καὶ πρῶτον, ὅτι εἰ μὴ χειμῶν ἦν, οὐδ' ἂν κόσμος ἦν·
ἔαρος δὲ μὴ ὄντος, οὐδὲν ἐμποδῶν μὴ κόσμον εἶ συνεστάναι.
15 αἰεὶ γὰρ ἐκάστης περιτροπῆς ἔτους θέρους ἀναφλεγούσης, ἐπει-
δὲν ἐγγύτερον ἡμῖν ἐπιστήση τὸν ἥλιον, καὶ τηνικαῦτα τῶν
μὲν ποταμῶν τῶν μὲν μειουμένων, τῶν δὲ παντάπασιν ἐκλει-
πόντων· πηγῶν δὲ καὶ λιμνῶν καὶ φρεάτων οὐδ' αὐτῶν τῆς
ἐντεῦθεν συμφορᾶς ἔξω καθισταμένων· καὶ τοῦ μὲν περὶ ἡμᾶς
20 ἀέρος ξηραιομένου τῆς τε γῆς κραυροτέρας ἀποτελουμένης·
φυτοῦ δὲ καὶ πάσας ἀπάσης αὐαινομένης τῷ πᾶσαν πανταχόθεν
ἀνιμωμένην ὄχεσθαι τὴν ὑγρότητα, ἔχοις εἰπεῖν πόθεν ἂν
αὐθις ἀνθήσοι κόσμος; πόθεν ἔς τὸ πολυτελὲς ἕκ τοῦ ἐνδεοῦς
ἀντιπεριστάῃ; πόθεν, μηκέτ' εἶναι κόσμος κινδυνεύων, τὸν
25 κίνδυνον ἀποσεύσαιοτο; ἀλλ' οὐδὲν ἄδηλον. εἰ γὰρ μὴ χειμῶν
ἐπεγίνετο τοῦ ἡλίου πορρώτερον, ἢ ὥστε ἕκ τοῦ ἴσου τῆς θε-
ρεῖα φλογὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς προσβάλλειν γινομένου, ἀνισοτά-
των δηλονότι καθ' ὅσον οἶόν τε κατὰ τὸ μεσημβρινὸν τῶν διὰ τε
τῶν ἀκτίνων καὶ τοῦ διὰ τοῦ ὀρίζοντος ἐπιπέδου συνισταμένων
30 γωνιῶν, πάλαι ἂν ἐγεγόνει πάρεργον θέρους ὁ κόσμος καὶ

οὐδενὸς ἐδέησε τὸ κατὰ τὸν Φαέθοντα μυθευόμενον πάθος ὑπερελάσαι. δεῖ γὰρ ἀντιστήσαι τῷ μὲν θερμῷ τὸ ψυχρὸν· τὸ δὲ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ, εἰ μέλλοι τάναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα ἔσσεσθαι, καὶ ταῖς μὲν ὑπερβολαῖς τὰς ὑπερβολὰς ἀντιθεῖναι· τῇ δὲ κενώσει τὴν πλήρωσιν εἴνεκα τῆς εἰς τὸ σῶφρον καὶ μέτριον 5 ἀποκαταστάσεως τῶν ἀτακτησάντων· τοῦ τε τοὺς ποταμοὺς αὐθις ῥυθῆναι, καὶ πηγὰς καὶ λίμνας γῆς ὑπερκύψαι τὸ περιγεῖον καταψύχοντα· καὶ πόαν βλαστήσαι ὄση τε σπερματικὴ καὶ ὄση αὐτόματος.

Καὶ χειμῶν μὲν τοιοῦτος καὶ οὕτω βιωφελέστατος. ἔαρ 10 δὲ μικρὰ ἢ οὐδὲν τῷ κόσμῳ συμβάλλεται. σκόπει καὶ γὰρ τῶν ποιότητων δι' ὧν καὶ στοιχεῖα κόσμου καὶ ἐνιαυτοῦ ὄραι καὶ τὰ καθ' ἕκαστον σώματα τὴν σύστασιν ἔσχον, τεττάρων οὐσῶν — ψυχρότητος δηλαδὴ καὶ θερμότητος, ξηρότητός τε ὁμοίως καὶ ὑγρότητος — ταῖς μὲν δυοῖν θέρος συνεκροτήθη· 15 τὸ ψυχρὸν δὲ καὶ ὑγρὸν χειμῶν κληρωσάμενος καί, ἔαρος μὴ προσγενομένου, τοῦ πλείονος τοῦ ἔτους ἀνεπλήρωσεν ἄν. καὶ οὐδὲν ὁ κόσμος ἐζημίωτο τῷ γε εἰς τὰς ποιότητας ἦκειν, ἐξ ὧν, ὡς εἴρηται, καὶ συνέστη. ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα φησὶν, ὡς ἀήρ πυρὸς μέσῳ καὶ ὕδατος κέχυται, καὶ χειμῶνι καὶ θέρει ἔαρ 20 μεσολαβεῖν, ἔν' ἐπικηρυκευόμενον ἐκατέρωθεν τὴν τε μάχην σφῶν ἐπέχει καὶ τὸ μὴ ἄλληλα φθείρειν χαρίζοιτο. ἀλλὰ πυρὶ μὲν ὧ οὗτος καὶ ὕδατι σώμασί τε εἶναι καὶ ἅμα κατὰ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀλλήλοις ἀντιδιηρημένα ὑφεστάναι ὑπήρξεν, ἀμέλει καὶ τῆς ἄκρας πρὸς ἄλληλα μετείληχόσιν ἐναντιώσεως 25 ἐδέησε σφίσιν ὥσπερ τινος μεσοστοίχου τοῦ ἀέρος, ᾧ καὶ ἄμφω κατὰ θιάτερον κοινωοῦντα τῆς ἑαυτῶν συστοιχίας, οὐκ ἀπεβάλλοντο πράγματα παρέχειν ἀλλήλοις. χειμῶνα δὲ καὶ θέρος οὐθ' ὑφεστώτα σώματα οἶδα, οὐθ' ἅμα κατ' οὐδεμίαν συνιστάμενα σχέσιν. εἰ γοῦν νῦν χειμῶνος ἐνισταμένου οὐδαμῇ οὐδα- 30

μοῦ θέρους δρᾶται — οὐδὲ γὰρ θέρους ἐπιγενομένου χειμῶν που περιλειφθήσεται, θατέρῳ δὲ θάτερον παραχωρεῖ καὶ ὑποκατακλίνει, μὴ ἀντιτεῖνον ἢ λυμαινόμενον τῷ λοιπῷ —, τίς ἦν, φῆς, ἀνάγκη καὶ ἔαρ αὐτοῖς παρεμβεβλήσθαι; οὐδὲ γὰρ παρὰ τοῦτ' 5 ἂν χειρὸν ὁ κόσμος ὠκονομήθη.

Ὅποτε γοῦν χειμῶν μὲν ἀναγκαῖος ἀπεδείχθη τῷ παντὶ καὶ ὠφελιμώτατος, ἦκιστα δὲ τὸ ἔαρ τοιοῦτον, σκοπεῖν παρήμι, πόσῳ τούτου ἐκεῖνος ὑπερτερεῖ. καὶ οὕτω μὲν χειμῶνος τόδε τὸ σύμπαν ἀπώνατο. τοῖς δ' ἐν αὐτῷ διαιτωμένοις ἀνθρώποις 10 ἀπρόσφορος οὗτος ὤφθη καὶ ἀκατάλληλος, ἢ πρόσφορος μὲν, οὐ πᾶσι δέ· ἢ πᾶσι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὅσα ἔτη· ἢ καὶ τοῦτο μὲν, ἔχει δὲ καὶ τι κακὸν ἐν αὐτῷ παραπεφυκός; οὐδαμῶς. ἀλλὰ καὶ κακῶν ἀμιγῆς καί, ὁσάκις ἂν ἐπιστῆ περιπορευομένου τοῦ χρόνου, λυσιτελέστατος καὶ οὐκ ἔστιν οἷς τῶν ἀπανταχοῦ γῆς 15 οὐ γίνεται χρησιμώτατος. οὗτος γὰρ ὁ σώμασιν ὑγείαν καὶ εὐτονίαν δωρούμενος, ὁ νόσων ἐλατῆρ ὅσαι τε ἔαρος ἢ θέρους ἢ φθινοπώρου ἐνέσκηψαν καὶ ὅσαι προσβαλεῖν ὑπεφαίνοντο· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ ἐν τῇ φύσει τοῦ ζώου θερμὸν εἴσω τε πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφον καὶ τὴν ἐντὸς οἰκονομίαν πρὸς τὸ βέλτιστον 20 χειρίζον καὶ διεξάγον. οἷα δὴ τὸ τῶν ὄλων κῦρος ἐκόντων παρελιγηδὸς οὐτέ τι τῶν ἔξωθεν εἰσπίπτειν ἐφίησι· καὶ εἴ τι φλαῦρον ἐνδοθεν ὡς ἐν πόλει τυραννὶς ἀναφυῆναι δίδωσιν ὑποφίαν, προκαταλαμβάνει τῷ τε δύνασθαι καὶ πᾶσιν ἐφρίσασθαι καὶ διαλύειν τὴν κατὰ τῆς τοῦ ζώου πολιτείας συνισταμένην 25 συνωμοσίαν. ἐν ἔαρι δὲ πᾶν ἀπαντᾶ τοῦναντίον· ἔξεῖσι μὲν γὰρ περὶ τὰ ἔξω τότε διαχεόμενον τοῦτο δὴ τὸ θερμὸν, τῆς προσηκούσης αὐτῷ λειτουργίας ἐπιλαθόμενον, εἰσηθᾶ δ' εἰς τὸ ζῶον τὸ πάθος κατὰ πολλὴν τοῦ κωλύοντος ἐρημίαν· ὡς εἴ τις ἐξάρχων δυνάμει ἐν δυσφυλάκτοις χωρίοις ἐστρατοπεδευ- 30 μένος τὴν στρατιάν αὐτοῦ καταλείψας περὶ θέατρα καὶ λουτρὰ

καὶ πανηγύρεις ἀποχωρήσας ἡσχόληται· κᾶτα λαθόντες οἱ πολέμιοι καὶ ἐς μέσον πρὸ αἰσθήσεως ὠσάμενοι τὸ στρατόπεδον, ἢ σύμπαν διήρπασαν καὶ διέφθειραν, ἢ δεινῶς γοῦν κακώσαντες ἀνεχώρησαν. καὶ ἔοικέ πως τὸ περὶ αὐτὸ σύμπτωμα τῆ τοῦ νοῦ καταστάσει. καὶ γὰρ κἀκεῖνος εἴσω μὲν ἐπεστραμμένος πρὸς ἑαυτὸν ἀκραιφνῆς μένει· καὶ νήφων καὶ ἀπαθῆς καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον ἑαυτὸν ἀπευθύνων· σκεδαννύμενος δὲ καὶ περὶ τὰ ἔξω πλανώμενος χώραν εἰς ἑαυτὸν τοῖς πάθεισι δίδωσιν. ὄσφ τοίνυν ὑγεία νόσου καὶ τοῦ πόλιν ἀλῶναι ἢ τυραννηθῆναι τὸ κατὰ νόμους βασιλεύεσθαι βέλτιον καὶ τοῦ στρατιᾶν ἐκ ῥαθυμίας ἀποβάλλοντος ἡγεμόνος ὁ σώζων ἀμείνων καὶ νοδὸς ἐμπαθοῦς ἀπαθῆς, τοσῶδε καὶ χειμῶνος ἔαρ ἠττάται.

Ἄλλ' ἐχώμεθα καὶ αὖθις τοῦ λόγου δεικνύντος, ὡς ὑγείας ἀνθρώποις ὁ χειμῶν μονώτατος αἴτιος. ὁ χειμῶν ἐν οἷς μὲν μᾶλλον ὁ κόσμος κέκλιται, μᾶλλον καὶ τὴν οἰκείαν ἰσχὺν ἐπιδείκνυται· ἐν οἷς δ' ἦττον, ἦττον· ἔνθα δ' ἐπ' ὀρθῆς κεῖται τῆς σφαίρας, οὐδ' ὀνομάζεται. ἄθρει δὴ τίσι μὲν σώμασιν, οἷς ὁ χειμῶν ἀκμαιότερος ἐπιδημεῖ, κέχρηται ὡς μὲν ὑγιεινοτάτοις, ὡς δ' εὐμήκεσι καὶ εὐτονωτάτοις, ὡς δὲ λευκοτάτοις ὁμοῦ καὶ εὐπρεπεστάτοις· εἰσὶ δ' οὗτοι Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ καὶ Σαυροματῶν ἔθνη καὶ ἄλλοι, οὓς ἔργον ἀπαριθμεῖν, οἷς ὑπὸ περιουσίας τοῦ ὑγιαίνειν οὐτ' ἰατρὸς εἰς γνῶσιν ἐφοίτησεν, οὐτ' ἰατρικὴ· τίς γὰρ χρεῖα τέχνης, ἔνθα μὴ ἔστιν αὐτῇ χρῆσθαι; ἀντίθετος τούτοις τοὺς νοτιωτέρους, οἷς ἦττον ὁ χειμῶν ἐπιχωριάζει. οὐκ οὐν ὄφει τούτους τὴν μὲν ἡλικίαν βραχυτάτους, τὴν δὲ φύσιν εὐπαθεστάτους, ἐκλελυμένους καὶ ἀσθνεῖς τὸ σωματίον, κατηθλασμένους τὴν ὄψιν καὶ μέλανας καὶ οἷα τὰ ἐν ταῖς τριόδῳις πλαζόμενα νυκτὸς εἶδωλα καὶ τοσοῦτον δυσπραγοῦντας κατὰ πᾶν ὀτιοῦν, ὅσον εἴργονται τῆς τοῦ χειμῶνος ἐπι-

τῶν ὧν αἴτια προτιμότερα, καὶ χειμῶν ἕαρος δις ἤδη καὶ πολ-
λάκις μικρῷ ὕστερον ἐπιδοξότερος ἔσται.

Καίτοι τί ταῦτα φημί, ὅπουγε περιεργασαμένοις οὐδ' ἐν
τοῖς οὖσιν ἕαρ ἀριθμηθήσεται; ὄνομα δὲ μόνον πράγματος
5 ἔρημον ἐλεγχθήσεται, χειμῶνι δὲ τὸ τοῦ αἰῶνος ἡμῖς νεμηθή-
σεται. καὶ δὴ μοι συμπράξει τῷ λόγῳ καὶ αὐθις ἥλιος περι-
ῶρῶν διαλεγομένῳ· ὅδε γὰρ ἡμερῶν τε καὶ ῶρῶν νομεὺς καὶ
τοῦ παντὸς ἔτους ταμίας. ἀγνοεῖ πάντως οὐδεὶς ἢ ὅστις τῶν
μη γευσασμένων παιδείας, ὡς διττὴν ἥλιος τὴν ἐναντίαν τῷ
10 παντὶ ποιεῖται πορεῖαν· τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν δηλαδὴ·
τῆς θερινῆς τὴν χειμερινήν, καὶ ταύτης αὐθις ἐκείνην. ἡ μὲν
γὰρ ἀφίστησιν αὐτόν, ἡ δὲ πελάζειν ἡμῖν ποιεῖ, καὶ ἀμήχανον
τρίτην τινὰ κίνησιν ἐξευρόντα τούτῳ προσαναθέσθαι. οὐδὲ γὰρ
οὐδ' ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τρίτον τι προσεπινοεῖται πρὸς
15 λόγον κινήσεως· οὐρανοῦ δὲ γοῦν σφαίρας κινουμένης, ἄνω
καὶ κάτω τὰ τε νότια καὶ τὰ βόρεια. ἐπεὶ τοίνυν ἀνωμολόγηται
μηδεμίαν μᾶλλον ἢ πέρα δυεῖν τὰς ἡλιακὰς εἶναι κινήσεις,
παντὶ που σαφὲς καὶ δύο καθεστηκέναι τὰς ὥρας, ἑκατέρας
ἀποδιδομένης τῇ προσφόρῳ κινήσει. καὶ γὰρ οὐκ ἄτοπον πρὸς
20 τῆς ἀληθείας αὐτῆς καὶ τῶν λόγων τῆς ἰσότητος ἔκφυλον, δύο
τὰς κινήσεις λέγοντας τέτταρας ὑποθέσθαι τὰς ὥρας· καὶ παρ-
ενεῖρειν χειμῶνι μὲν ἕαρ, θέρει δὲ πάλιν ὥραν ἑτέραν, ὥσπερ
ἂν εἰ παρὰ τοῦτο μεῖζων ὁ ἐνιαυτὸς ἑαυτοῦ γίνεσθαι μέλλοι;
ἐγὼ δὲ δὴ καὶ εἶδον ἐπὶ λιθίνης εἰκόνας κύκλον τινὰ γεγραμ-
25 μένον, καὶ τοῦτον ἑκατέρωθεν γυναῖκε δύω πτερυγοφόρῳ δόξαν
παρειχέτην ταῖς χερσὶ περιστρέφειν. θαῦμα δὲ σχῶν τῆς γρα-
φῆς, οὐδὲ γὰρ ὅτι βούλεται εἶχον συνεῖναι, ἐπηρόμην τῶν τινα
προσεστώτων, ὅτι δήποτε σημαίνειν ὁ γεγλυμμένος ἅμα τοῖν
γυναίοι ἐθέλει τροχός. καὶ ὅς ἐξηγούμενος τὴν εἰκόνα· τὸν
30 μὲν κύκλον, ἔφασκεν, ὧγαθέ, τὸν ἐνιαυτόν μοι νοήσαις. τῷ δὲ

παρεστῶτε ζωδίῳ τὰς ὥρας σοι παρίστα, τσαύτας οὔσας αἶ
 τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἐξ ἀμοιβῆς ἐς τὸ διηγεκὲς διατελοῦσιν
 ἐπιτροπεύουσαι. καὶ γὰρ ταῦθ' οὕτω τοῖς σοφωτέροις ἐδόκει
 τῶν παλαιῶν· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἔκφορα τὰ πολλὰ τῶν τῆς φιλοσο-
 φίας δογμάτων, οὐδ' αὐτὰ παρεδόθησαν βίβλοις, ἀλλ' ὡς ἐν 5
 συμβόλοις τισί, καὶ οἶα δὴ τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερὰ πάλαι δῆποτε
 λόγος ἔχει γράμματα γεγονέναι, συγκεκρύφεται. καὶ ὁ μὲν
 ὡς εἶπεν· αὐτὸς δέ μοι νυνὶ σύμβαλλε τὴν εἰκόνα τῷ λόγῳ,
 κἂν εἰ συμβαίνουσιν ὁρᾶς κατὰ πᾶν ὅτιοῦν, πείθου. καὶ χειμῶνα
 μὲν ὑπεστηκέναι περὶ τὸν χρόνον, ἔαρ δὲ εὐφημον ἄλλως ὄνομα 10
 τεθρυλῆσθαι· καὶ κρατήσῃ κἂν τούτῳ πάλιν ἐκ πολλοῦ τοῦ
 περιόντος ἔαρος ὁ χειμῶν.

Τοῖς μὲν οὖν λόγον μόνου τοῦ καλοῦ ποιουμένοις οὕτω
 τὰ τῶν ὥρων μετρηθήσεται καὶ οὕτω ταχθήσεται· ἰατρῶν δὲ
 παῖδες, εἰς οὓς ἐγὼ τὴν περὶ τὰς ὥρας ἀναφέρω καινοτομίαν — 15
 οὗτοι γὰρ ἐς τὰ μάλιστα νεωτεροποιοί — καὶ τετραχῆ τὸ ἔτος
 διένειμαν. πρόφασιν μὲν ὡς τι μέγα καὶ κοινωφελὲς περὶ τὸν
 βίον εἰσάγοντες, σοφώτεροι δὲ δοκεῖν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τῷ πολ-
 λούς ἀπατᾶν καὶ ἵνα πολὺ σφίσι πορίζοιτο τὸ ἀργύριον· διὰ
 ταῦτα γὰρ καὶ οὐ φασι δεῖν τῶν αὐτῶν φαρμάκων ἐκάστης 20
 ὥρας λαμβάνειν, χρῆσθαι δὲ δεῖν νῦν μὲν τοῖς, νῦν δὲ τοῖς, καὶ
 ἄλλοτε ἄλλοις, ὡς ἂν ἐκείνοις δοκῆ. καὶ εἶθε μέχρι τούτου
 τὸ προπετὲς ἔστησαν. νῦν δὲ τολμῶσι καὶ ταύτας ὑποδιαιρεῖν·
 λεγόντων γοῦν ἀκούσεις ἐν ἀρχαῖς μεσοῦντος, φθίνοντος, ἔαρος,
 θέρους καὶ τῶν λοιπῶν, κατὰ τινὰ τῶν πάλαι Ῥωμαίων στρα- 25
 τηγόν· ὃν λέγεται προίστασθαι τινος ἔθνους λαχόντα· ἐπεὶ
 κατ' ἔμμηνον ἔγνω πολὺν τὸν δασμὸν εἰσπραττόμενος, τοὺς
 τοῦ ἔτους μῆνας δύο παρὰ πᾶσι νομιζομένους καὶ δέκα περὶ πού
 τοὺς τεσσαρεσκαίδεκα πεπλεονακέναι ἐπιθυμίᾳ τοῦ ὅσον πλεῖ-
 στον χρηματίσασθαι.

Ἄλλ' ἔστω· δεδόσθω καὶ ἕαρ εἰς τὰς ὥρας εἰσγράφεσθαι· ἀλλὰ καὶ εἴ τι χάριεν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀποκληροῦται τῷ ἕαρι, τῷ χειμῶνι καὶ τοῦτο προσλογίζεσθαι χρή, οἷα δὴ τὰ τοῦ μέρους τῷ ὄλῳ· ὅτι καὶ μέρος χειμῶνος τὸ ἕαρ, κατὰ μικρὸν
 5 ἀνεθέντος καὶ λωφήσαντος ὕστερον· ἐπεὶ γὰρ ὁ μὲν χρόνος ἐν αἰδίῳ φορᾶ, τὰς δ' ὥρας, κοινῇ μὲν πάσας καὶ ἀλλήλων ἐχομένας, αἰδίως καὶ αὐτὰς κινεῖσθαι συμβέβηκε. τοῦτο γὰρ πάλιν ὁ χρόνος, τῷ δὲ διαλείπειν καὶ παραχωρεῖν ἑτέραν ἑτέρα τοῦ περι τὸν κόσμον ἔχειν αὐτὰς καθ' αὐτὰς παυομένην τὴν
 10 κίνησιν ἔχειν· πᾶσαν δὲ ἡρεμίαν δεχομένη κίνησις οὐκ ἄνευ τοῦ κατολίγου ἀπολήγειν γίνεσθαι πέφυκε. καὶ τοῦτ' ἐκ πολλῶν δῆλον. καθαρώτατον δὴ ὡς καὶ χειμῶν, οὐχ ὡς ἑτέρως, ἀλλ' ὡς ὥρα τῆς κινήσεως στήσεται. καὶ τέλος ἔσται τὸν λόγον τοῦτον χειμῶνος τὸ ἕαρ.

15 Καὶ χειμῶν ἐπικρατέστερος ἕαρος. ἢ οὐχ ὄρας, ὡς καὶ πρὸς τῶν ὀνοματοθετησάντων ὀλίγου δεῖν οὐδ' ὀνόματος τυχεῖν τὸ ἕαρ ἐμέλλησε; πῶς γὰρ χειμῶνι, πῶς θέρει, πῶς φθινοπώρῳ; ἐκάστῳ τούτων ἢ πληθὸς ἢ ἕκτασις συλλαβῶν, ἢ συμφώνων γοῦν ἠὲ τυχήθη περιουσία· ἕαρ δὲ πάντων ἐνδεές, φίλον, συνε-
 20 ληλαμένον ἐς τὸ βραχύτατον· ἔοικε γὰρ πῶς καὶ ἀπειρημένον εἶναι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἕαρ προσαγορεύειν, καὶ τὸν ἕαρ εἰπόντα ἕα καὶ μὴ φράζε δηλονότι ἀκούειν· ποιηταὶ δὲ καὶ ποιητῶν παῖδες, οἱ καὶ μάλιστα θεῶν εἰδότες καὶ βουλάς καὶ ἀπόρρητα, καὶ ἐξᾶραι τοῦτ' ἠβουλήθησαν. τῇ δὲ περὶ τὸν ἑλληνισμόν
 25 κηδεμονία καὶ διότι δὴ τοῦ πληθους τῶν ὀνομάτων ἀπλήστως εἶχον, ἐφείσαντο μὲν, συνείλον δὲ ἐς ὅσον ὀλίγιστον, ἦρ τὸ ἕαρ προσειρηκότες, ὥστε λανθάνειν κατὰ τὴν συνέπειαν καὶ μὴ μεταξὺ λεγόντων τοὺς ἀκούοντας δυσχεραίνειν.

Οὕτω δὲ προϊόντι τῷ λόγῳ καὶ ἕτερον ἀνακύπτει κεφάλαιον, δι' οὐπὲρ οὐχ ὅτι ἕαρος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ὠρῶν
 30

ἐπισημότερος ἀναφανήσεται ὁ χειμῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν
γενῶν, ὡς τοῖς περὶ γραμματικὴν ἐσχολακοῖσι τετεχνολόγηται,
καὶ τοῦ μὲν ἀρσενικοῦ καλουμένου, τοῦ δὲ θηλυκοῦ, οὐδετέρου
δὲ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου, βέλτιον μὲν ἐν ἅπασιν καὶ προφε- 5
ρέστερον τοῦ θηλυκοῦ τὸ ἀρσενικόν, ἀκείνο πάλιν τοῦ οὐδετέ-
ρου· καὶ οὕτω δὴ ἄρα πολλῶ ὑπερέχον τοῦ τρίτου τὸ πρῶτον·
τὸ γὰρ τοῦ μείζονος μείζον μακροῦ μείζον. ἦν οὖν χειμῶν μὲν
ἀρσενικῶς χρηματίζειν ἀξίαν ἔσχεν, ἕαρι δὲ καὶ θέρει καὶ μετο-
πῶρῳ οὐδὲ θηλυκῶς γε ἐξεγένετο ὠνομάσθαι, πῶς οὐκ ἀθέμι-
τον, μὴ οὐχὶ κρείττονος αὐτὸν ἢ κατὰ ταῦτα τιμῆς ἀπολαβεῖν; 10
ἵνα γὰρ μὴ τοῖς χρόνῳ ὕστερον ἐσομένοις, ἐπεὶ περ ἔμελλεν ὁ
τῶν ἀνθρώπων βίος πρὸς τὸ τρυφερώτερον ὑποχωρεῖν, χειρόν τι
παρὰ τὰς λοιπὰς ὥρας ὑποληφθῆ ὁ χειμῶν, ἀρσενικοῦ κλήσει
δὴ τοῦτον προσεῖπον οἱ πρότερον ἐκείνων τῷ γένει διψηκρότες
ἐκ διαμέτρου οἴονεῖτε σύνδηγμα δεδωκότες αὐτὸ τοῦτο τὸ γένος 15
καὶ μονονουχὶ κεκραγότες· ὡς οὗτος ὁ καιρὸς καθ' ὃν δεῖ ζῆν
ἄνδρα· καθ' ὃν ἀνδραγαθίζεσθαι· καθ' ὃν γενναῖον καὶ ἀρρε-
νωπὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι.

Εἰ δὲ καὶ τὸν κατὰ τὸ ἔτυμον πολυπραγμονοίη τις λόγον,
οὐδὲν ἦττον καὶ οὕτω τῆς οἰκείας ἐλαττώσεως ἕαρ αἰσθηθήσεται. 20
ἢ δεῖξάτω τις παριών, μὴ τὴν γνώμην ταλαντευόμενος, πόθεν
ἕαρ ἐτύμως λεχθήσεται, τοῦ χειμῶνος καὶ κατὰ τοῦτο πλει-
στης ἠξιομένου σπουδῆς, ἵνα καὶ μόνον λεγόμενος, ὅπερ ἐστί,
παρέχοι νοεῖν. δοκοῦσι δὲ δὴ μοι καὶ Ῥωμαίων οἱ κατὰ τοὺς
ἄνω χρόνους, οἱ τῶν καθ' ἑαυτούς τε καὶ ἔπειτα ἀνθρώπων 25
περιφανέστατοί τε γεγόνασιν καὶ ὀνομαστότατοι, μὴ ἄνευ σπου-
δαίας καὶ σοφῆς ἐπιστάσεως τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους προσνεῖμαι
χειμῶνι καί, ἤγγε πρῶτως ταυτησὶ τῆς ὥρας εἰσβαλλούσης πε-
ριέτυχον νουμηνίᾳ — οὐ γὰρ ἐπιδέξιον ἐδόκει πως ἅμα τῆ
τοῦ χειμῶνος εἰσόδῳ κολουεῖν τὴν κατάστασιν τοῦ μηνός —, 30

Ἄλλ' ἔστω· δεδόσθω καὶ ἕαρ εἰς τὰς ὥρας εἰσγράφεσθαι·
 ἀλλὰ καὶ εἴ τι χάριεν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀποκληροῦται τῷ ἕαρι,
 τῷ χειμῶνι καὶ τοῦτο προσλογίζεσθαι χρή, οἷα δὴ τὰ τοῦ
 μέρους τῷ ὄλω· ὅτι καὶ μέρος χειμῶνος τὸ ἕαρ, κατὰ μικρὸν
 5 ἀνεθέντος καὶ λωφήσαντος ὕστερον· ἐπεὶ γὰρ ὁ μὲν χρόνος ἐν
 αἰδίῳ φορᾷ, τὰς δ' ὥρας, κοινή μὲν πάσας καὶ ἀλλήλων ἔχο-
 μένας, αἰδίως καὶ αὐτὰς κινεῖσθαι συμβέβηκε. τοῦτο γὰρ πάλιν
 ὁ χρόνος, τῷ δὲ διαλείπειν καὶ παραχωρεῖν ἑτέραν ἑτέρα
 τοῦ περὶ τὸν κόσμον ἔχειν αὐτὰς καθ' αὐτὰς παυομένην τὴν
 10 κίνησιν ἔχειν· πᾶσαν δὲ ἡρεμίαν δεχομένη κίνησις οὐκ ἄνευ
 τοῦ κατολίγου ἀπολήγειν γίνεσθαι πέφυκε. καὶ τοῦτ' ἐκ πολ-
 λῶν δήλον. καθαρῶτατον δὴ ὡς καὶ χειμῶν, οὐχ ὡς ἑτέρως,
 ἀλλ' ὡς ὥρα τῆς κινήσεως στήσεται. καὶ τέλος ἔσται τὸν λόγον
 τοῦτον χειμῶνος τὸ ἕαρ.

15 Καὶ χειμῶν ἐπικρατέστερος ἕαρος. ἢ οὐχ ὄραξ, ὡς καὶ
 πρὸς τῶν ὀνοματοθετησάντων ὀλίγου δεῖν οὐδ' ὀνόματος τυχεῖν
 τὸ ἕαρ ἐμέλλησε; πῶς γὰρ χειμῶνι, πῶς θέρει, πῶς φθινοπώρῳ;
 ἐκάστῳ τούτων ἢ πληθὸς ἢ ἕκτασις συλλαβῶν, ἢ συμφώνων
 γοῦν ἠὲ τυχήθη περιουσία· ἕαρ δὲ πάντων ἐνδεές, ψιλόν, συνε-
 20 ληλαμένον ἐς τὸ βραχύτατον· ἔοικε γάρ πως καὶ ἀπειρημένον
 εἶναι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἕαρ προσαγορεύειν, καὶ τὸν ἕαρ εἰ-
 πόντα ἕα καὶ μὴ φράζε δηλονότι ἀκούειν· ποιηταὶ δὲ καὶ ποιη-
 τῶν παῖδες, οἱ καὶ μάλιστα θεῶν εἰδότες καὶ βουλάς καὶ ἀπόρ-
 ρητα, καὶ ἐξᾶραι τοῦτ' ἠβουλήθησαν. τῇ δὲ περὶ τὸν ἑλληνισμόν
 25 κηδεμονία καὶ διότι δὴ τοῦ πληθους τῶν ὀνομάτων ἀπλήστως
 εἶχον, ἐφείσαντο μὲν, συνείλον δὲ ἐς ὅσον ὀλίγιστον, ἦρ τὸ
 ἕαρ προσειρηκότες, ὥστε λανθάνειν κατὰ τὴν συνέπειαν καὶ
 μὴ μεταξὺ λεγόντων τοὺς ἀκούοντας δυσχεραίνειν.

Οὕτω δὲ προϊόντι τῷ λόγῳ καὶ ἕτερον ἀνακύπτει κεφαλά-
 30 λαιον, δι' οὐπὲρ οὐχ ὅτι ἕαρος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ὠρῶν

ἐπισημότερος ἀναφανήσεται ὁ χειμῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν
γενῶν, ὡς τοῖς περὶ γραμματικὴν ἐσχολασί τετεχνολόγηται,
καὶ τοῦ μὲν ἀρσενικοῦ καλουμένου, τοῦ δὲ θηλυκοῦ, οὐδετέρου
δὲ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου, βέλτιον μὲν ἐν ἅπασιν καὶ προφε- 5
ρέστερον τοῦ θηλυκοῦ τὸ ἀρσενικόν, ἀκείνο πάλιν τοῦ οὐδετέ-
ρου· καὶ οὕτω δὴ ἄρα πολλῷ ὑπερέχον τοῦ τρίτου τὸ πρῶτον·
τὸ γὰρ τοῦ μείζονος μείζον μακροῦ μείζον. ἦν οὖν χειμῶν μὲν
ἀρσενικῶς χρηματίζειν ἀξίαν ἔσχεν, ἔαρι δὲ καὶ θέρει καὶ μετο-
πώρῳ οὐδὲ θηλυκῶς γε ἐξεγένετο ὠνομάσθαι, πῶς οὐκ ἀθέμι-
τον, μὴ οὐχὶ κρείττονος αὐτὸν ἢ κατὰ ταῦτα τιμῆς ἀπολαύειν; 10
ἵνα γὰρ μὴ τοῖς χρόνῳ ὕστερον ἐσομένοις, ἐπεὶ περ ἔμελλεν ὁ
τῶν ἀνθρώπων βίος πρὸς τὸ τρυφερώτερον ὑποχωρεῖν, χειρόν τι
παρὰ τὰς λοιπὰς ὥρας ὑποληφθῆ ὁ χειμῶν, ἀρσενικοῦ κλήσει
δὴ τοῦτον προσεῖπον οἱ πρότερον ἐκείνων τῷ γένει διφκηκότες
ἐκ διαμέτρου οἰονεῖτε σύνθημα δεδωκότες αὐτὸ τοῦτο τὸ γένος 15
καὶ μονοουχὶ κεκραγότες· ὡς οὗτος ὁ καιρὸς καθ' ὃν δεῖ ζῆν
ἄνδρα· καθ' ὃν ἀνδραγαθίζεσθαι· καθ' ὃν γενναῖον καὶ ἀρρε-
νωπὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι.

Εἰ δὲ καὶ τὸν κατὰ τὸ ἔτυμον πολυπραγμονοίῃ τις λόγον,
οὐδὲν ἦττον καὶ οὕτω τῆς οἰκείας ἐλαττώσεως ἔαρ αἰσθηθήσεται. 20
ἢ δεῖξάτω τις παριών, μὴ τὴν γνώμην ταλαντευόμενος, πόθεν
ἔαρ ἐτύμως λεχθήσεται, τοῦ χειμῶνος καὶ κατὰ τοῦτο πλεί-
στης ἠξιουμένου σπουδῆς, ἵνα καὶ μόνον λεγόμενος, ὅπερ ἐστί,
παρέχοι νοεῖν. δοκοῦσι δὲ δὴ μοι καὶ Ῥωμαίων οἱ κατὰ τοὺς
ἄνω χρόνους, οἱ τῶν καθ' ἑαυτούς τε καὶ ἔπειτα ἀνθρώπων 25
περιφανέστατοί τε γεγονάσι καὶ ὀνομαστότατοι, μὴ ἄνευ σπου-
δαίας καὶ σοφῆς ἐπιστασίας τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους προσνεῖμαι
χειμῶνι καὶ, ἤγε πρῶτως ταυτησί τῆς ὥρας εἰσβαλλούσης πε-
ριέτυχον νομηγνία — οὐ γὰρ ἐπιδέξιον ἐδόκει· πως ἅμα τῇ
τοῦ χειμῶνος εἰσόδῳ κολούειν τὴν κατάστασιν τοῦ μηνός —, 30

ταύτην και ἑορταῖς και θυσίαις δημοτελέσει νόμον θεῖναι γε-
ραίρειν· και μαρτυροῦσί μοι τοῦ λόγου και καλάνδαι ἰαννου-
άρειοι και τὸ ἐξ ἐκείνου και εἰς τόδε κρατήσαν ἔθος.

Και ὑμεῖς δὲ ὅσοι γε τῶν ἀπάντων; ἄρ' οὖν ἱκανὰ τὰ
5 εἰρημένα πεπεισθαι, τίς μὲν χειμῶν και χειμῶνος τιμιότης και
ἀρετή, τί δ' ἔαρ και ἔαρος ταπεινότης, ἀποδεδειγμένων ἑκατέ-
ρων ἔκ τε πολλῶν ἄλλων και ἐξ ὧν οἱ παλαιότεροί τε ὁμοῦ και
σοφώτεροι περι αὐτῶν ὑπειλήφασιν; ἢ και εἰ συντελεῖ τι τῷ
κόσμῳ χειμῶν, ἀπαιτεῖτε, και εἰ τοῖς ἀνθρώποις ἀρμοδιώτερος
10 ἔαρος, ἵνα δὴ και ἐντελή τὴν περι αὐτοῦ ἐξενέγκητε ψῆφον;
και γοῦν ἐπιχειρήσω και τούτοις μηδεμίαν ἀναβολὴν ποιη-
σάμενος.

Και πρῶτον, ὅτι εἰ μὴ χειμῶν ἦν, οὐδ' ἂν κόσμος ἦν·
ἔαρος δὲ μὴ ὄντος, οὐδὲν ἐμποδῶν μὴ κόσμον εὖ συνεστάναι.
15 αἰεὶ γὰρ ἐκάστης περιτροπῆς ἔτους θέρος ἀναφλεγούσης, ἐπει-
δὲν ἐγγύτερον ἡμῖν ἐπιστήσῃ τὸν ἥλιον, και τηνικαῦτα τῶν
μὲν ποταμῶν τῶν μὲν μειουμένων, τῶν δὲ παντάπασι ἐκλει-
πόντων· πηγῶν δὲ και λιμνῶν και φρεάτων οὐδ' αὐτῶν τῆς
ἐντεῦθεν συμφορᾶς ἔξω καθισταμένων· και τοῦ μὲν περι ἡμᾶς
20 ἀέρος ξηραιομένου τῆς τε γῆς κραυροτέρας ἀποτελουμένης·
φυτοῦ δὲ και πόας ἀπάσης αὐαινομένης τῷ πᾶσαν πανταχόθεν
ἀνιμωμένην οἴχεσθαι τὴν ὑγρότητα, ἔχοις εἰπεῖν πόθεν ἂν
αὐθις ἀνθήσοι κόσμος; πόθεν ἐς τὸ πολυτελεῶς ἐκ τοῦ ἐνδεοῦς
ἀντιπερισταίῃ; πόθεν, μηκέτ' εἶναι κόσμος κινδυνεύων, τὸν
25 κίνδυνον ἀποσεισαιοτο; ἀλλ' οὐδὲν ἄδηλον. εἰ γὰρ μὴ χειμῶν
ἐπεγίνετο τοῦ ἡλίου πορρώτερον, ἢ ὥστε ἐκ τοῦ ἴσου τῇ θε-
ρεῖα φλογὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς προσβάλλειν γινομένου, ἀνιστά-
των δηλονότι καθ' ὅσον οἶόν τε κατὰ τὸ μεσημβρινὸν τῶν διὰ τε
τῶν ἀκτῶν και τοῦ διὰ τοῦ ὀρίζοντος ἐπιπέδου συνισταμένων
30 γωνιῶν, πάλαι ἂν ἐγεγόνει πάρεργον θέρους ὁ κόσμος και

οὐδενὸς ἐδέησε τὸ κατὰ τὸν Φαέθοντα μυθευόμενον πάθος ὑπερελάσαι. δεῖ γὰρ ἀντιστῆσαι τῷ μὲν θερμῷ τὸ ψυχρὸν· τὸ δὲ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ, εἰ μέλλοι τὰναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα ἔσσεσθαι, καὶ ταῖς μὲν ὑπερβολαῖς τὰς ὑπερβολὰς ἀντιθεῖναι· τῇ δὲ κενώσει τὴν πλήρωσιν εἵνεκα τῆς εἰς τὸ σῶφρον καὶ μέτριον ἀποκαταστάσεως τῶν ἀτακτησάντων· τοῦ τε τοὺς ποταμοὺς αὐθις ῥυθῆναι, καὶ πηγὰς καὶ λίμνας γῆς ὑπερκύψαι τὸ περιγεῖον καταψύχοντα· καὶ πόαν βλαστῆσαι ὄση τε σπερματικὴ καὶ ὄση αὐτόματος.

Καὶ χειμῶν μὲν τοιοῦτος καὶ οὕτω βιωφελέστατος. ἔαρ δὲ μικρὰ ἢ οὐδὲν τῷ κόσμῳ συμβάλλεται. σκόπει καὶ γὰρ τῶν ποιότητων δι' ὧν καὶ στοιχεῖα κόσμου καὶ ἐνιαυτοῦ ὄραι καὶ τὰ καθ' ἕκαστον σώματα τὴν σύστασιν ἔσχον, τετάρων οὐσῶν — ψυχρότης δηλαδὴ καὶ θερμότητος, ξηρότητός τε ὁμοίως καὶ ὑγρότητος — ταῖς μὲν δυοῖ θέρους συνεκροτήθη· τὸ ψυχρὸν δὲ καὶ ὑγρὸν χειμῶν κληρωσάμενος καί, ἔαρος μὴ προσγενομένου, τοῦ πλοῖπον τοῦ ἔτους ἀνεπλήρωσεν ἄν. καὶ οὐδὲν ὁ κόσμος ἐζημίωτο τῷ γε εἰς τὰς ποιότητας ἦκειν, ἐξ ὧν, ὡς εἴρηται, καὶ συνέστη. ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα φησὶν, ὡς ἀῆρ πυρὸς μέσῳ καὶ ὕδατος κέχυται, καὶ χειμῶνι καὶ θέρει ἔαρ μεσολαβεῖν, ἵν' ἐπικηρυκευόμενον ἑκατέρους τὴν τε μάχην σφῶν ἐπέχοι καὶ τὸ μὴ ἄλληλα φθείρειν χαρίζοιτο. ἀλλὰ πυρὶ μὲν ὦ οὗτος καὶ ὕδατι σώμασί τε εἶναι καὶ ἅμα κατὰ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀλλήλοις ἀντιδιηρημένα ὑφεστάναι ὑπήρξεν, ἀμέλει καὶ τῆς ἄκρας πρὸς ἄλληλα μετεilahόσιν ἐναντιώσεως ἐδέησε σφίσιν ὥσπερ τινος μεσοστοίχου τοῦ ἀέρος, ᾧ καὶ ἅμφω κατὰ θάτερον κοινωνοῦντα τῆς ἑαυτῶν συστοιχίας, οὐκ ἀπεβάλλοντο πράγματα παρέχειν ἀλλήλοις. χειμῶνα δὲ καὶ θέρους οὐθ' ὑφεστῶτα σώματα οἶδα, οὐθ' ἅμα κατ' οὐδεμίαν συνιστάμενα σχέσιν. εἰ γοῦν νῦν χειμῶνος ἐνισταμένου οὐδαμῆ οὐδα-

μοῦ θέρους ὁράται — οὐδὲ γὰρ θέρους ἐπιγενομένου χειμῶν που περιλειφθήσεται, θατέρῳ δὲ θάτερον παραχωρεῖ καὶ ὑποκατακλίνει, μὴ ἀντιτεῖνον ἢ λυμαινόμενον τῷ λοιπῷ —, τίς ἦν, φήσ, ἀνάγκη καὶ ἕαρ αὐτοῖς παρεμβεβλήσθαι; οὐδὲ γὰρ παρὰ τοῦτ' ἂν χειρὸν ὁ κόσμος ὤκονομήθη.

Ὅποτε γοῦν χειμῶν μὲν ἀναγκαῖος ἀπεδείχθη τῷ παντὶ καὶ ὠφελιμώτατος, ἦκιστα δὲ τὸ ἕαρ τοιοῦτον, σκοπεῖν παρήμι, πρὸς τούτου ἐκεῖνος ὑπερτερεῖ. καὶ οὕτω μὲν χειμῶνος τόδε τὸ σύμπαν ἀπώνατο. τοῖς δ' ἐν αὐτῷ διαιτωμένοις ἀνθρώποις ἀπρόσφορος οὗτος ὤφθη καὶ ἀκατάλληλος, ἢ πρόσφορος μὲν, οὐ πᾶσι δέ· ἢ πᾶσι μὲν, ἀλλ' οὐχ ὅσα ἔτη· ἢ καὶ τοῦτο μὲν, ἔχει δὲ καὶ τι κακὸν ἐν αὐτῷ παραπεφυκός; οὐδαμῶς. ἀλλὰ καὶ κακῶν ἀμιγῆς καί, ὅσάκις ἂν ἐπιστῆ περιπορευομένου τοῦ χρόνου, λυσιτελέστατος καὶ οὐκ ἔστιν οἷς τῶν ἀπανταχοῦ γῆς οὐ γίνεται χρησιμώτατος. οὗτος γὰρ ὁ σώμασιν ὑγείαν καὶ εὐτονίαν δωρούμενος, ὁ νόσων ἐλατῆρ ὅσαι τε ἕαρος ἢ θέρους ἢ φθινοπύρου ἐνέσκηψαν καὶ ὅσαι προσβαλεῖν ὑπεφαίνοντο· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ ἐν τῇ φύσει τοῦ ζώου θερμὸν εἶσω τε πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφον καὶ τὴν ἐντὸς οἰκονομίαν πρὸς τὸ βέλτιστον

20 χειρίζον καὶ διεξάγον. οἷα δὴ τὸ τῶν ὄλων κύρος ἐκόντων παρειληφὸς οὐτέ τι τῶν ἕξωθεν εἰσπίπτειν ἐφήσει· καὶ εἴ τι φλαῦρον ἐνδοθεν ὡς ἐν πόλει τυραννὶς ἀναφυῆναι δίδωσιν ὑποψίαν, προκαταλαμβάνει τῷ τε δύνασθαι καὶ πᾶσιν ἐφίστασθαι καὶ διαλύειν τὴν κατὰ τῆς τοῦ ζώου πολιτείας συνισταμένην

25 συνωμοσίαν. ἐν ἕαρι δὲ πᾶν ἀπαντᾶ τὸ ὑναντίον· ἕξεισι μὲν γὰρ περὶ τὰ ἕξω τότε διαχεόμενον τοῦτο δὴ τὸ θερμὸν, τῆς προσηκούσης αὐτῷ λειτουργίας ἐπιλαθόμενον, εἰσπηδᾷ δ' εἰς τὸ ζῶον τὸ πάθος κατὰ πολλὴν τοῦ κωλύοντος ἐρημίαν· ὡς εἴ τις ἐξάρχων δυνάμει ἐν δυσφυλάκτοις χωρίοις ἐστρατοπεδεύ-

30 μένος τὴν στρατιᾶν αὐτοῦ καταλείψας περὶ θέατρα καὶ λουτρὰ

καὶ πανηγύρεις ἀποχωρήσας ἡσχόληται· κατὰ λαθόντες οἱ πολέμιοι καὶ ἐς μέσον πρὸ αἰσθησεως ὠσάμενοι τὸ στρατόπεδον, ἢ σύμπαν διήρπασαν καὶ διέφθειραν, ἢ δεινῶς γοῦν κακώσαντες ἀνεχώρησαν. καὶ ἔοικέ πως τὸ περὶ αὐτὸ σύμπτωμα τῆ τοῦ νοῦ καταστάσει. καὶ γὰρ κάκεινος εἶσω μὲν ἐπεστραμμένος πρὸς ἑαυτὸν ἀκραικνῆς μένει· καὶ νήφων καὶ ἀπαθῆς καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον ἑαυτὸν ἀπευθύων· σκεδαννύμενος δὲ καὶ περὶ τὰ ἔξω πλανώμενος χώραν εἰς ἑαυτὸν τοῖς πάθεισι δίδωσιν. ὅσῳ τοίνυν ὑγεία νόσου καὶ τοῦ πόλιν ἀλῶναι ἢ τυραννηθῆναι τὸ κατὰ νόμους βασιλεύεσθαι βέλτιον καὶ τοῦ στρατιαν ἐκ βραθυμίας ἀποβάλλοντος ἡγεμόνος ὁ σώζων ἀμείνων καὶ νοὸς ἐμπαθοῦς ἀπαθῆς, τοσῶδε καὶ χειμῶνος ἔαρ ἤττάται.

Ἄλλ' ἐχώμεθα καὶ αὐθις τοῦ λόγου δεικνύντος, ὡς ὑγείας ἀνθρώποις ὁ χειμῶν μονώτατος αἴτιος. ὁ χειμῶν ἐν οἷς μὲν μᾶλλον ὁ κόσμος κέκλιται, μᾶλλον καὶ τὴν οἰκείαν ἰσχὺν ἐπιδείκνυται· ἐν οἷς δ' ἦττον, ἦττον· ἔνθα δ' ἐπ' ὀρθῆς κεῖται τῆς σφαίρας, οὐδ' ὀνομάζεται. ἄθρει δὴ τίσι μὲν σώμασιν, οἷς ὁ χειμῶν ἀκμαιότερος ἐπιδημεῖ, κέχρηται ὡς μὲν ὑγιεινοτάτοις, ὡς δ' εὐμήγεσι καὶ εὐτονωτάτοις, ὡς δὲ λευκοτάτοις ὁμοῦ καὶ εὐπρεπεστάτοις· εἰσὶ δ' οὗτοι Γάλλοι καὶ Γερμανοὶ καὶ Σαυροματῶν ἔθνη καὶ ἄλλοι, οὓς ἔργον ἀπαριθμεῖν, οἷς ὑπὸ περιουσίας τοῦ ὑγιαίνειν οὐτ' ἰατρὸς εἰς γινῶσιν ἐφοίτησεν, οὐτ' ἰατρικῆ· τίς γὰρ χρεῖα τέχνης, ἔνθα μὴ ἔστιν αὐτῇ χρῆσθαι; ἀντίθετος τούτοις τοὺς νοτιωτέρους, οἷς ἦττον ὁ χειμῶν ἐπιχωριάζει. οὐκουν ὄφει τούτους τὴν μὲν ἡλικίαν βραχυτάτους, τὴν δὲ φύσιν εὐπαθεστάτους, ἐκλελυμένους καὶ ἀσθενεῖς τὸ σωματίον, κατηθαλωμένους τὴν ὄφιν καὶ μέλανας καὶ οἶα τὰ ἐν ταῖς τριόδοις πλαζζόμενα νυκτὸς εἶδωλα καὶ τοσοῦτον δυσπραγοῦντας κατὰ πᾶν ὅτιοῦν, ὅσον εἴργονται τῆς τοῦ χειμῶνος ἐπι-

- κουρίας, διὰ δὴ ταῦτα καὶ τοὺς πλείστους αὐτῶν, εἰ μὴ πάν-
 τας, ἰατρικὴν μετιόντας. οὐδὲ γὰρ οἴοιτε εἰσὶ διαγίνεσθαι, εἰ
 μὴ χειροποίητον ἑαυτοῖς χειμῶνα διὰ φαρμάκων, διὰ πομάτων,
 διὰ πολλῶν ἄλλων ἐπιτηδεύοιεν. νοήσεις δὲ τούτους Ἴνδους,
- 5 Αἰθίοπας, Λίβυας καὶ πολὺν ἄλλον ὄμιλον δυστυχούτων ἀν-
 θρώπων. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ ἰσημερινοῦ θέσιν ἤξει, ἐκεῖ
 τὴν τοῦ γένους θρηγήσεις πανωλεθρίαν, καὶ τὴν ἀδομήνην ἐκ-
 πύρῳσιν τοῦ παντὸς καὶ οὐκέτι ποιητικῆς αὐτονομίας εἶναι τὸ
 κατὰ τὸν Φαέθοντα φήσεις. μόνοις ἰατροῖς ἀσυντελῆς ὁ χει-
 10 μῶν. τούτου γὰρ ἀπαθῆ τηροῦντος τὰ σώματα, οὐκ ἔχουσιν
 εἰς ὅτι τῇ τέχνῃ χρῆσαιντο. καὶ τῶν ἄλλων καλῶς ἐχόντων
 οὗτοι νοσοῦσι δεινῶς καὶ τὴν ἑαυτῶν ὀλοφύρονται κακοδαιμο-
 νίαν, ἐν ἀφθονίᾳ καλῶν ἀπορούμενοι καὶ ἐν μέσοις τοῖς χειμε-
 ρίοις ὕδασι Ταντάλειον ὑπομένοντες δίψαν.
- 15 Σὺ δ' εἰ βούλει, καὶ τόδε σκοποῦμεν.
- Τί τὸ εἰς ὑπόμνησιν ἡμᾶς ἄγον τῆς ἀνθρώπων πρεπούσης
 διαγωγῆς; οὐχ ὁ χειμῶν; πρότερον μὲν γὰρ ὡς τὰ θηρία βιο-
 τεύειν εἶχον οἱ ἄνθρωποι, ὄρη καὶ νάπας οἰκοῦντες, ἢ κοῖλον
 ὑποδύοντες δένδρον, ἢ ὑπὸ προβολὴν πέτρας κρυπτόμενοι, ἢ
 20 εἰς ἔλα καταδυόμενοι· καὶ πάντα ἦν αὐτοῖς πρὸς τὰ θηρία
 κοινά, τὸ ἄμικτον, τὸ ἀκοινώνητον, τὸ ἀμειλικτον. χρόνοις δ'
 ὕστερον τῇ κατ' ὀλίγον αἰσθήσει συλλεξάμενοι σύνεσιν καὶ
 κατὰ δῆμους συστάντες καὶ πόλεις ἐξεπόνησαν καὶ οἰκίας ἐδεί-
 μαντο, εἰς αἷς καταφυγόντες καὶ θάλαπρος ἀπεκρούσαντο καὶ
 25 ὑπερβολὰς ὑετῶν, ὅτε δὴ πρῶτον καὶ ἄνθρωποι ὄντως
 ἔγνωσαν ὄντες· ἀλλὰ καὶ τότε μὲν ὁ χειμῶν αὐτοῦς ταῦτ'
 ἐπαίδευσε συνελάσας εἰς τὰς οἰκίας· καὶ νῦν δὲ οὐδὲν ἤττον
 πολλὸς ἔγκειται βιοτῆς ἀνθρωπίνης ἀναμνηστικῶν ἀντέχεσθαι.
 κἄν που λειποτακτοῦντα τὴν φύσιν μάθητι τινὰ καὶ ἀπελευθε-
 30 ριάζοντα, ὥστε μὴ κατὰ τὸν κείμενον θεσμὸν εἰς συνοικίαν

ἀνθρώποις ἰέναι, καὶ στρατηγοῦ καὶ νομοθέτου δίκην αὐτὸν μέτεισιν, οὕτως ἀπαραιτήτως περὶ τὰ τῆς φύσεως δίκαια χρῆται τῷ ζῆλῳ. ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἕαρ τοιοῦτον. ἐξάγει μὲν γὰρ τῆς στέγης τὸν ἄνθρωπον, ὃν ὁ χειμῶν ἐγύμνασεν, ὃν ἀνθρώπινα φρονεῖν ἐδίδαξεν, ὄρεσι δὲ παραδίδωσι καὶ πεδίοις, καὶ θηρσὶν ὁμιλεῖν αὐθις ἀφήσιν ἐκλαθόμενον ὥσανεὶ τῷ αἰεὶ πρὸς τὰ χεῖρω κατολισθαίνειν, πόσῳ ἄνθρωπος διαφέρει θηρίου, καὶ εἰ μὴ χειμῶν αὐθις ἐκ περιτροπῆς ἀνάμνησιν ἀνθρώποις ἐνέβαλεν, ὅπως τὸν βίον χρεῶν διοικεῖν, οὐδ' ἂν ἔτι πολιτεία ἐς δεῦρο καθίσταντο· οὐδ' ἂν ἀθροοὶ συνηυλίζοντο ἄνθρωποι, πάλαι δ' ἂν ἔλαθον ἀποβαλόντες τὸν ἄνθρωπον καὶ θηριωθέντες.

Οὗτός ἐστιν ὁ χειμῶν ὁ σελήνης καὶ ἡλίου καὶ ἄστρον τηρήσεις διδάσκων· ὁ πρὸς οὐρανὸν ἀνακύπτειν κελεύων καὶ τοῖς ὑπερφύσει θεάμασιν ἐντροφᾶν. ἄρτι γὰρ χειμῶνος ἐπήλθον τροπαί, καὶ ἡμεῖς ἡλίου καὶ ἀνατολᾶς καὶ δύσεις ἐσημηγάμεθα, καὶ πλειάδας καὶ ἄρκτους καὶ τινα τῶν ἄλλων ἄστρον ἐπεσκεψάμεθα, καὶ συνόδους φωστήρων καὶ τὰς κατὰ διάμετρον αὐτῶν διαστάσεις οὐ παρεδράμομεν τῇ περὶ αὐτῶν ἀκριβολογίᾳ, ὡς ἐκάστη σεληνιακῆ περιόδῳ σύνοδος μὲν ἅπαξ καὶ πανσέληνος ἀπαρτίζεται, ἀμφίκυρτοι δὲ καὶ διχότομοι καὶ μηνονοειδεῖς ἰσάριθμοι γίνονται τῷ μετὰ τὴν μονάδα εὐθὺς ἀριθμῷ προστεθεικότες. τῷ γὰρ χρῆζειν εἰδέναι καὶ μὴ ἀγνοεῖν διὰ τὰ περὶ τὸν βίον ἔργα, πηνίκα μὲν ὁ ἀήρ ἐκτὸς ἔσται πνευμάτων καὶ ὄμβρων· πηνίκα δὲ συστάς εἰς ταῦτα χεθήσεται. τριταία ἦδε ἢ τεταρταία φαμὲν ἢ σελήνη ἀμβλείας ἔχουσα τὰς κεραίας ὄμβρος καταραγθήσεται· αὖριον πανσέληνος ἢ νομηνία τὴν σελήνην ἀφανῆ θήσει; μεταβολὴν τοῦ ἀέρος προσδόκα. ἄλλως περὶ τὴν σελήνην ἐρράγη; ἄνεμος ὄθεν ἢ ῥῆξις προσπεσεῖται. ἡλίον δὲ καὶ αὐτὸν ἐπιδόντες καθαρθῆ τῷ ἀέρι

δύνοντα, και τὴν ἐπιούσαν καθαρὰν και ἀνέφελον μαντευόμεθα. και πλειάδων ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ἐκ τοῦ ὁμοίου καταπταμένων, εὐκραῆς ἐπ' αἰσίοις τὸ ἔαρ οἰωνιζόμεθα. ἔαρι δὲ τίνος χάριν τούτων εἰσόμεθα; οὐκ ἀφέλκει πάντων αὐτῶν και ἀναβιβλημένως ἐπιτρέπει βιοῦν; οὐκ ἀτέχνους τε και ἀμυσταγωγίτους δαπανᾶν τὸν βίον παρασκευάζει, μηδενὸς συνιέντας τῶν ὅσα διὰ τῶν ἐν αὐτῷ συμπιπτόντων οὐρανὸς προτείνει και θαυμασίως ὠφελῶν και συμφερόντως ἐκπλήττων; τὸ γὰρ ἐν τούτῳ μὴ μεταβάλλειν ὡς τὸ πολὺ τοὺς ἀέρας ὀκνηρούς τε
 5
 10
 15
 20
 25

Ἀπόχρη πρὸς τοῖς ἄλλοις και τοῦτο εἰπόντα, δαιμονιώτερας ἢ καθ' ὄραν ἄξιον ἀποφῆναι τὸν χειμῶνα τιμῆς. τούτου γὰρ ψυχρᾶς και ὑγρᾶς τετυχηκότος τῆς κράσεως, ἐκ μὲν τοῦ ψύχους — ὃ μηδὲν τοῦ ψυχροῦ διαλλάττει — ψυχρὴν τὸ τιμιώτατον ἐν τοῖς οὐσι προσαγορεύσαντες — και ψύχειν γὰρ εἴρηται τὸ ζωογονεῖν —, ὑγείαν δὲ ἐκ τοῦ ὑγροῦ πολὺν ἐνέφεησαν οἱ πάλαι τῷ χειμῶνι τὸν ὄγκον. ἢ δὲ μοι ψυχὴ, και ὅταν ἀναψυχῆς τινος ἢ ἀναψύξεως αἰσθηται και παραψυχῆς ἢ ψυχαγωγίας ἀκούση, ὑπερήδεται τε και σκιρτᾷ και διαχεῖται. χαίρει γὰρ τοῖς ξυγγενέσι και ὁμοψύχοις ὀνόμασι. και τὸ ἀποψύχειν δὲ και ἐκψύχειν οὐχ ἑτεροῖόν τι ἐστὶν ἢ τὸ χειμῶνος ἀφρίστασθαι και ἐξιέναι εἰσιόντα δηλονότι πρὸς ἔαρ. εἰ δὲ και ὕδωρ ἀναλογεῖ τῷ χειμῶνι; τὸ δὲ ἐστὶ πολυχρησιμώτατον τῶν
 20
 25
 30

Ἐγὼ δ' ὅταν αὐτοῦ και πρὸς τὰ ἄλογα διαβαίνουσιν κατανόσω τὴν πρόνοιαν, οὐχ ὄρω, πῶς ἂν αὐτὸν ἀξίως θαυμάσω. κηῖται μὲν γὰρ πάντων, περισσότατα δὲ τῶν ἀσθνεστερῶν και μικροτέρων. και οὔτε τοῖς μείζουσι συγχωρεῖ τοῖς ἥττοσιν

ἐπιτίθεσθαι, καὶ τούτοις ζῆν ἐν ἀδεεῖ προσφιλοτιμεῖται. ἐν ἔαρι δὲ πόσος ὄλεθρος τῶν τοιούτων. τίνα οὐκ ἂν συνελάσοι πρὸς οἶκτον ὀρώντα τὰ μὲν ἄρκτοις, τὰ δὲ λέουσιν, ἔστι δὲ ἅ λύκοις καὶ τοῖς ἄλλοις θηρσὶ διασπώμενα· καὶ πτηνῶν δὲ ἅ μὲν τοῖς, ἅ δὲ τοῖς τῶν γαμφωνύχων ἐλεεινῶς σπαρασσόμενα. 5

Χειμῶνος καὶ οἷς ἄνθρωποι τρέφονται γῆθεν φύονται καὶ τὸ ἔαρ ὑπερβάντα, ἀπαξιοῦσι γὰρ ἐν αὐτῷ συγκομίζεσθαι, θέρει προσίασι κάκεινφ τὴν οἰκονομίαν ἑαυτῶν ἐγχειρίζουσιν. εἶδον ἐγὼ καὶ τίνα φυτηγομίας ἐμπειρότατον ἐν εἰσόδῳ χειμῶνος ὀφθαλμούς μοι τινὰς ἐν τοῖς τῶν δένδρων ἔρνεσι φυλλοκρινοῦντά τε καὶ δεικνύντα τοὺς μὲν σφριγῶντας καὶ οἶον ὠδίνοντας, οὖς καὶ πάντως καρποφορήσειν αὐτὸ τὸ ἔτος δισχυρίζετο· τοὺς δὲ πεπιλημένους καὶ τεταλαιπωρημένους, ὧν πάντας ἀπεστεριῶσθαι τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἔφασκεν ἔτος. 10

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω· τὸ δὲ ἡλιακὸν φῶς οὐκ ἀλυπτότερον ὀφθαλμοῖς ἐν χειμῶνι; ἢ δ' ἐντεῦθεν ἀλέα οὐκ ἀσπαστὴ τῷ συμμέτρῳ; ὡς ἡδύτερον ἐνδιατιᾶσθαι ταῖς ἀκτίσι χειμῶνος. 15

Μετάγωμεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ τῆς φύσεως θαύματα, ἵνα τι καὶ τέρψωμεν ὑμᾶς ἀνέντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ συντόνου ἐπὶ τὸ μαλακώτερον. τὰ γὰρ παραδοξότατα καὶ ὧν ἂν τις μέγα θαῦμα ποιήσαιο, οὐ πόρρω τῆς συνούσης αὐτοῖς ἡδονῆς χειμῶν ἐπιδείκνυται φέρων. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἤσθειη χιόνος κατιούσης, ὅποτε πάντα κόσμον ὄρα λευκαινόμενον καὶ οἶον νεοπλυνῆ ἐσθῆτα λαμβάνοντά τε καὶ φαιδρυνόμενον; καὶ τὸ ὕδωρ ἀχρωμάτιστον ὃν θαυμάσειε χρῶμα μεταλαμβάνον; καὶ ὡς χροῦν συμφορούμενον καὶ μὴ διαρρέον μηδὲ ζητοῦν τὴν πρὸς τὸ μέσον πανταχόθεν ἴσην ἀπόστασιν· ὅτε δὴ καὶ χιονέαν ἄρκτον ἢ λέοντα πλασάμενοι παῖδες ἐστήσαντο, τέρψιν ὁμοῦ καὶ θαῦμα ἰδέσθαι· ἢ ὅτε χειροπληθέσιν ὕδασι ἀλλήλους ἀθύροντες βάλλουσιν, ἔστιν ὃς οὐχὶ θεατῆς ἐπιθυμεῖ τοῦ ἀγῶνος καθί- 20 30

ζειν; καὶ πού τις αὐτῶν ἐν παιδιᾷ καὶ χιόνα ὀπτήσῃεν πειρώ-
 μενος καὶ τὸ πῦρ ἔψυξε. τίς τὰ ὑπὲρ γῆς ὕδατα πετρούμενα
 βλέπων καὶ ἐπ' αὐτῶν βαδίζων ἢ ποταμούς κρυσταλλωθέντας
 ἀβρόχοις ποσὶν ὡς διὰ λιθίνης ὁδοῦ περαιούμενος, οὐχὶ καὶ
 5 τὸν ἐν τῷ μύθῳ τὸν ἀπὸ Ταινάρου Πολύφημον οἶεται παρα-
 τρέχειν; τίς ἐπὶ τὸν Κιμμέριον βόσπορον ἦκων καὶ τῷ πηγνυ-
 σθαι τὴν Εὐρώπην συνάπτοντα κατανοῶν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἃ τοῖς
 ὀνόμασι διέστησαν ἄνθρωποι, τῇ συμπράξει τοῦ χειμῶνος συνδέ-
 οντα παραδραμεῖται, μὴ πολλὰ θαυμάσας καὶ περιχαρῆς γεγο-
 10 νῶς; πρὸς δὲ ταλανίσας καὶ εἴ τινές εἰσι χώραν οἰκοῦντες, ἢ
 μὴ ἔδωκεν αὐτοῖς τέρατα μαθεῖν καὶ μυστήρια φύσεως ὧν ὁ
 χειμῶν ἄριστος αὐτουργός.

Καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγοντα τοὺς ἀκούοντας ἀποκναεῖν;
 τοῦτο συλλαβὴν ἔρω· ὡς ὅτι πέρ ἐστιν ἐν βίῳ χρήσιμον καὶ δι'
 15 οὐ κόσμος συνίσταται καὶ ὅ μάλιστα τῶν ἀλόγων οἱ λογικοὶ
 διαστέλλονται, οὐδὲν ὅτι μὴ δῶρον καὶ φιλοτιμία χειμῶνος.

Invenitur hoc opusculum monachi Byzantini haud sane illi-
pidum et ineruditum

1. in codice Laurentiano — L — LVI 22 saeculi XIV.
exeuntis. v. Bandin. Cat. bibl. Med. Laur.
2. in codice Monacensi — M — L saeculi XVI. v. Hardt.
Cat. bibl. elect. Monac.
3. in codice Monacensi — N — CCCXXXVI saeculi XV.
v. Hardt.
4. in codice Vindobonensi — V — CCLXIX saeculi XV.
v. Lambec. et Nessel. Cat. bibl. caes. Vindob.

Descripsi codicem M, descriptum cum reliquis comparavi:
ducem tamen Laurentianum fere solum ita adhibui, ut, nisi emen-
datio esset certa ac manifesta, huius scripturas in textum recipe-
rem. restant quaedam mendose scripta, quae velim sanent doctio-
res. reliqui codices negligentius scripti atque inutiles: ideo dis-
crepantes eorum scripturas usque ad pag. 7. attulisse sat habui,
Laurentiani attuli omnes. distinguendi signa, accentus, spiritus
tacite correxi, quod nos subscribere solemus et adieci. in plagulis
corrigendis me adiuvit Ricardus Volkmann, vir amicissimus, qui
et tres locos [7, 3. 12, 14. 17, 29] bene emendavit.

3 1.2 τοῦ αὐτοῦ [alia Planudis scripta in cod. praecedunt]
χειμῶνος ἐγκώμιον L τοῦ αὐτοῦ σύγκρισις χ. κ. ξ. M μαξίμου
τοῦ πλανούδη χ. ἐγκ. N τοῦ σοφωτάτου μοναχοῦ κυρίου μαξίμου
τοῦ πλανούδη σ. χ. κ. ξ. V 3 ζμοι M ἀποπηδήσειν v alia manu
M 5 ἀπαγγελούμεθα M 6 δεινῶς L 7 ἀξίουσῶν N 8 ἔχειν
MN παρὰ M πάρα N τοῖς MN 9 πείρα M πείρα V 10 κατὰ
λόγου M 11 πάντων om N 12 ἱκανῶς V 15 διὰ χύσεως M
16 κερασόμενος MNV 21 πιθανότης N 23 ἡδέως L 24 ἀπαι-
δευτῆς MN 4 1 τὴν μέγιστα M τὰ μέγιστα V 2 καυτήρσιν N
βαρωτέρας L βαρεωτέρας N 3 εἰπειράθησαν M 5 ἀποπηδήσει
M λέγει M 6 ἀπέφηνεν N ἀπόφηναι V 8 χειμῶνος MN 9 κα-

τέλιπον N εἶτι V 10 ἀπεράτους pro ἀπλώτους MV πελαγίσαι
 N om καὶ ante πλήθος MV 12 εἰς N 16 πλήσαντα in textu,
 πήξαντα in marg. manu alia L παγετώσαντα in marg. manu alia
 L πετρώσαντα in textu LN παρώσαντα MV 21 ὄδε N 24
 ἔπιτα M 28 ἔχει M 30 ὑπῆρξαι M 5 1 αὐτοῖς M 2 λέγει M
 3 ὑπαγορεύει M 4 γοῦν μὴ MNV 5 πρεσβεύει M 6 εὐθύς in
 marg. N 10 πάνυ τι MV 11 ἤκειστα N θρυλλουμένοις MV 12
 δεῖ V 16 μουργοῦσι — ἐδογματίσαν om N 18 συζόντων MV
 23 ξυγγενᾶσθαι MNV 23 ὀμιλήσεν M 30 πιθομένους N ς πειθο-
 μένου V 6 2 ἔχει M 3 κρίνοι L μυριάχης N 4 ἀντιμαρτυ-
 ρήσοι L 9 ἠσθόμενον N φιλοσοφούσαν N 13 πρὸ M τῆς M
 16 κατ' εἶχνος N ἀξιοῦσιν L 18 εἰς τὸ N 20 ταύτη M 21
 λόγους N 29 τούτω N 30 παραστεῖναι N 7 1 ἐπὶ ἐπὶ N 2
 αὐτὸ om N 3 τῶν codices 4 ζωηφόρος M 9 αἰεῖ pro ἐν N
 γίνεσθαι MN 11 γίνεται codices 12 ἄρχεσται N αὐτῶ om N
 ὑπηρετισάμενος V 14 τὲ N 15 τὸ N 16 ἐτέραν V 24 δια-
 τρίβει M μηδαμει M 29 οἱ N τὰ om N 8 14 οὐδ' om L
 habet M οὔσιν N 15 εἴθουν codices 23 ἑαυτοῦ om L γίνεσθαι
 9 1 παριστᾶ 8 σὺ δὲ νυνὶ σύμβαλλέ [unum λ V] μοι alii 11 τε-
 θρυλλῆσθαι 27 καθ' lacuna quinque fere literarum ἔγνω L κα
 lacuna trium literarum μμηνον M καθ' ἔμμενον N nescio V 10 7
 et quae secuntur corrupta sunt 12 malim φανερώτατον 17 ἐμέλησε
 11 9 om γε 12 χείρων 13 ἀρρενικοῦ 12 4 locus mutilus 14
 αὐ 22 om ἀν αὐθις 26 ἐπεγίγνετο 27 γιγνομένου 13 17 προσ-
 γινομένου 18 τότε ἦκον 23 σώματι 15 9 ὑγεία 29 τοῖς
 16 2 διαγίνεσθαι 5 οὐχ οὗτος φησιν ἠρόδοτος περὶ αἰθειόπων
 ἀλλὰ τὰναντία πάντα, καὶ οἰγιηνοτάτους καὶ μακρωβίους εἰς ὑπερ-
 βολήν in marg. N 6 ἐπεὶ 8 om καὶ 25 ὅτε δὴ ὅτε 17 7 πόσου
 23 προστετηκός supra τη est θει 29 ἄλλως

This book should be returned to
the Library on the last date stamped
below.

A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.

Please return promptly.

~~DEC 20 '71~~

JAN 16 '71 H

3146115

101

